

Št. 149

**OKTOBER
2018**

Časopis za brezdomstvo
in sorodna socialna vprašanja

1 EUR

Polovico dobi prodajalec.

Številka prodajalca:

KRALJI ULICE

Odgovorni in izvršni urednik:

Jean Nikolič

Tehnični urednik in oblikovanje:

Chris Hartke

Kulturna urednica:

Mirjam Gostinčar

Uredniški odbor:

Bojan Dekleva, Luna Jurančič Šribar, Mirjam Gostinčar

Sodelavci uredništva:

Tomaž Golob, Gregor B. Hann, Jurij Kunaver, Vanja Kurbus, Barbara Jozelj,

Žiga Novak, Monika Buhančič - Biba, Barbara Pišlar, Jasmina Memić,

Špela Blatnik, Diego Menendes

Grafična zasnova:

Karlo Medjugorac

Lektoriranje:

Mojca Pipan

Ilustracije:

Rade Nikolič, Anamarija Bukovec, Ban, Peter Poljanski, Biba

Ovitek:

Nada Žgank (fotografija), Križar

Tisk:

Tiskarna Vovk

Izdajatelj:

Društvo Kralji ulice ISSN 1854-2654

Cena časopisa v ulični prodaji je 1 EUR.

V primeru pošiljanja časopisa po pošti je cena enega izvoda 2 EUR.

Letna naročnina za organizacije v Sloveniji znaša 24 EUR,

v tujini pa 48 EUR.

Naslov uredništva:

Društvo Kralji ulice, Prazakova 6, 1000 Ljubljana

Telefon: 059 022 503

E-pošta: info@kraljiulice.org

Spletna stran: www.kraljiulice.org

Transakcijski račun za prostovoljne prispevke:

SI56 0510 0801 2105 010 odprt pri ABanki Vipava d. d.

SMS-KOMENTARNICA:

030 323 128

PRAVILA PRODAJE ČASOPISA KRALJI ULICE

Ker želimo, da bi časopis Kralji ulice lahko prodajalo čim več ljudi in da bi dosegel čim širši krog bralcev, je pomembno, da vsi skupaj skrbimo za njegov dober ugled. Ko prodajalci prodajajo časopis Kralji ulice, namreč ne predstavljajo le sebe, pač pa celoten projekt Kralji ulice. Doslej so bili naši prodajalci v javnosti zelo dobro sprejeti in so mnogi kupci pohvalili njihov pristop. Zelo si želimo, da tako ostane tudi v prihodnje, zato prodajalce in prodajalke prosimo, da se držijo spodnjih pravil in tudi svojega občutka o tem, kako časopis Kralji ulice še bolj približati našim bralcem.

1. Časopis prodajam na miren in nevsiljiv način.
2. Drugim prodajalcem časopisa izkazujem spoštovanje in se zavedam, da imajo ravno tako pravico do prodaje časopisa kot jaz.
3. Z drugimi prodajalci se miroljubno dogovarjam tudi glede lokacije prodaje.
4. Morebitne nesporazume rešujem na miroljuben način.
5. Med prodajanjem časopisa ne uporabljam alkohola in/ali drugih drog.
6. Časopis prodajam po njegovi ceni in kupcev ne zavajam.
7. Med prodajo časopisa ne beračim.
8. Spoštujem odločitev kupca glede nakupa časopisa.
9. Med prodajo imam uradno izkaznico društva na vidnem mestu.

Če se prodajalec ne drži pravil prodaje, je na to najprej opomnjen s strani strokovnega delavca, potem pa lahko kasneje ali trajno izgubi pravico do prodaje časopisa Kralji ulice. Prosimo kupce, naj nam v uredništvo sporočijo morebitne kršitve zgornjih pravil! Zbiranje prispevkov za ponatis časopisa ni aktivnost društva, ampak je poskus zavajanja kupcev!

PROJEKT PODPIRAJO:

Mestna občina Ljubljana -- Ministrstvo za zdravje -- Mestna občina Maribor

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti -- FIHO

Javni stanovanjski sklad MOL -- Javni medobčinski stanovanjski sklad Maribor

Stanovanjski sklad RS

Od januarja 2007 je časopis Kralji ulice

član mednarodne mreže cestnih časopisov (INSP).

Mnenja avtorjev prispevkov
ne odražajo vselej mnenj uredništva.

Uvodnik:

»COME TO MY HOUSE*«

foto: osebni arhiv

Dnevna rutina te to jesen že dodobra utruja in potovanje bi bilo pravšnja popestritev. Življenje predstavnice srednje generacije, ki še ima privilegij rednih, solidno plačanih zaposlitev in vau, celo delavskih pravic, med katere sodijo tudi plačani dopusti, ti omogoča, da si privoščiš kak pobeg v tuje kraje, kjer tudi tvoje srce začne utripati v novem, poživljenem ritmu. Z možem si poiščeta ponudbo, ki obeta dvotedensko potepanje po Iranu, gre za butično sestavljen itinerar in majhno skupino. Morda je to ena zadnjih priložnosti videti to deželo, saj je tamkajšnja politična situacija zelo nestabilna in nekateri viri že svarijo, da je tvegano, a to le še doda nekaj čara in pomeni protiutež nerazburljivemu vsakdanu, ki ga sicer živiš.

Iran te prevzame v svojem raztezanju med gorami, puščavo in morji, zaljubiš se v njegova mesta z razkošno dišečimi bazari. Najbolj pa te prevzameta gostoljubnost in prijaznost ljudi. Kot veleba starodavno izročilo v puščavskih krajih, je življenjskega pomena sprejeti pod svojo streho popotnika, saj popotnik lahko postaneš tudi ti sam. To zavedanje je v tamkajšnjih ljudeh vtisnjeno globoko in že otroci na cesti vzklikajo za tabo, ki si očitno tujka, »come to my house!«.

V turistični ponudbi je vključen tudi obisk iranske družine, ki je zares odprta in jo zelo zanima življenje na Zahodu, ki ga kot turisti predstavljate. Doživiš občutja brezpogojne sprejetosti že samo zato, ker si, ker obstajaš in, ja, ker prihajaš iz zahodne države. Ženske so pokrite z rutami, nekatere le v javnosti, druge tudi doma, ko so v hiši gostje. Na obalah morja in kopališčih so plaže ločene, kjer pa niso, ženske plavajo v kopalkah, ki pokrijejo celo telo, kar se vama z možem zdi zabavno. Zanimivo se ti zdi, da po določenem času ne opaziš več njihovih rut, ampak ljudi, ki so za njimi. Ko potujete po bolj puščavskih mestih, se tudi sama pokriješ, da bi preprečila sončarico.

Potovanje prehitro mine in že si spet v domači rutini, teden, mesec, dva po potovanju. Ko nekega jutra zapuščas stanovanje, vidiš pred stavbo nepoznano družino. Dve generaciji žensk, otroci, moški. Najprej ti pade v oči, da sta ženski pokriti. Izogneš se jim v velikem loku in obide te misel, kaj zdaj ti tujci delajo tukaj v naši soseski, upam, da so se le izgubili in niso naši novi sosedje. V službi je tega dne govora o ženskah, ki so se v slovenskem kopališču menda kopale pokrite, nekdo jih je ujel s fotoaparatom in to objavil na Facebooku, kjer ima fotografija že več tisoč ogledov. Pritegneš splošnemu mnenju, da je pokrivanje v kopališčih nesprejemljivo, strašljivo in gnusno. Da to ne paše k nam in da je bojkot toplic, ki to tolerirajo, upravičen. Zvečer z možem ob kozarčku vina gledata foto utrinke iz Irana. Nostalgичno obujata lepoto dežele in prijaznost tamkajšnjega prebivalstva, ki seže do srca.

Ponoči sanjaš o tem, kako se zemlja odpre in se svet razdeli na dva dela: na eni strani prepada si ti, sama. Na drugi strani prepada so drugi, ki jih nisi povabila v svojo hišo.

Špela Razpotnik

* Prevod: Pridi k meni domov

Kazalo:

- 2 UVODNIK
- 3 TO SEM JAZ
- 4 SLIŠANJE GLASOV
- 5 PETA KOLUMNA
- 7 IZSEK ČASA – ZGODOVINSKA RUBRIKA
- 7 POPOTNICA
- 8 BAGUETTE, BÉRET, CRÈME BRÛLÉE ...
- 9 TATU ZGODBA
- 10 GORENJSKI SLAVČEK
- 11 CESTNA FILOZOFIJA
- 12 NEKAJ CESTNIH
- 13 ANEKDOTE IZ PRODAJE
- 14 DOGODKI
- 15 MARIBORSKA STRAN
- 16 IN MEMORIAM – NADA
- 17 SOL IN KOPER
- 18 LIKOVNO-POETIČNA STRAN
- 19 PTUJSKA SCENA
- 20 GOSTUJOČI KOLUMNIST
- 21 KRALJICA IN KRALJICA
- 22 KRALJEVI RECENZOR
- 24 PO ŠTIRIDESETIH LETIH PUNKA
- 25 IZZA REŠETK
- 26 RAZVEDRILO
- 26 SMS KOMENTARNICA
- 27 MILOŠEV FOTO KOTIČEK
- 28 BREZPLAČNE PRIREDITVE
- 29 OGLASNA DESKA
- 30 KRIŽANKA

To sem jaz:

ROBERT ŽERJAV,

55 LET, SVZ HRASTOVEC

?

Rodil sem se 8. 4. 1963 na Jesenicah na Gorenjskem. Po končani osnovni šoli sem se vpisal na srednjo strojno tehnično šolo, ki sem jo leta 1982 zaključil z odličnim uspehom, zato sem bil oproščen mature.

Po služenju vojaškega roka v Slavonskem Brodu na Hrvaškem sem se vpisal na Visoko šolo za organizacijo dela v Kranju, kjer sem 20. 9. 1985 diplomiral na organizacijsko-računalniški smeri. Februarja 1986 sem se zaposlil. Oktobra 1986 sem prejel Krkino nagrado za samostojni projekt Planiranje in spremljanje denarnih tokov s pomočjo računalnika. Zaradi bolezni sem se leta 1993 invalidsko upokojil.

Sem ločen in brez otrok. V letih 2002 in 2003 sem bil nominiran za Igjevo Nobelovo nagrado (Ig Nobel prize) na Univerzi Harvard v ZDA (parodija Nobelove nagrade, ki nagraduje deset neobičajnih ali trivialnih dosežkov v znanstvenih raziskavah, op. ured.).

Od 4. 10. 2007 živim v SVZ Hrastovec. Želim se vrniti v normalno okolje ter si ustvariti dom in družino. Želim se deinstitucionalizirati.

ZARADI BOLEZNI SEM SE LETA 1993 INVALIDSKO UPOKOJIL.

03
KRALJI
ULICE

SREČANJE Z VRSTNIŠKIMI PODPORNIMI DELAVCI V TRSTU

Konec avgusta letos smo v Trstu obiskali skupino, ki se ukvarja z razvijanjem vrstniškega podpornega dela na področju duševnega zdravja. Silva nam je govorila o delovanju tamkajšnje skupine za slišanje glasov in o tem, kako se učijo živeti z glasovi. Silvana nam je povedala o razvoju projekta vrstniškega podpornega dela, ki se mu po angleško reče *peer support work*, delavci pa so *peer support workers* ali poenostavljeno »pirsi«. Spoznali smo Manuelo, Davida in Maxa. To so ljudje, ki so sami imeli izkušnjo težav v duševnem zdravju, bili psihiatrično obravnavani, nato pa so se udeležili usposabljanja za »pirse« in se nato polovično zaposlili za podporno delo v centrih za duševno zdravje v Trstu. Tam ob dopoldnevih delajo v parih, in sicer tako, da po dnevih krožijo med več centri. Silvana nam je povedala tudi za projekt »*recovery collage*« oz. »šole za okrevanje«, kakor bi lahko rekli po slovensko. Tam je bila tudi Nicole, ki deluje kot koordinatorka projekta »pirsov«. Zanimivo je to, da ta dva in še druge podobne projekte tržaška psihiatrija in sploh sektor zdravstva polno podpirata, kar se kaže v tem, da v usposabljanju »pirsov« sodelujejo tudi zdravniki in psihiatri ter da je financiranje zaposlovanja »pirsov« sistemsko (trajno) urejeno iz sredstev za zdravstvo. Iz slovenske strani smo bili tam prisotni trije iz izolske podporne skupine za slišanje glasov in dva iz ljubljanske. Dogovarjali smo se, da bi v kratkem v Ljubljani organizirali seminar o vrstniškem delu na področju duševnega zdravja z udeležbo prvoosebni in plačanih strokovnjakov iz tujine.

Bojan

Moj vtis s srečanja s skupino Peer to Peer (vsi enaki) v Kulturnem parku San Giovanni, pravzaprav v kafiču Il posto delle fragole v Trstu, v petek, 31. avgusta 2018, je bil presenetljivo lep. Poleg tega, da sem »izkoristil« priložnost, da povem delček svoje zgodbe, sem predstavil tudi našo skupinico slišanja glasov iz Izole in se znašel v vlogi prevajalca iz slovenščine v italijanščino in obratno, kar je obogatilo mojo osebno izkušnjo. Počutil sem se zelo sprejetega, in to je pripomoglo, da se je ustvarilo prijetno vzdušje in s tem taka lepa pristna povezanost med nami vsemi. Prisotne so bile tudi dve mentorici ter psihologinja, ki podpirajo (pomagajo) in sodelujejo s *peer-to-peer* delavci. Že po prvem delu razgovora sem imel občutek, kot da se že dolgo poznamo.

Zelo zanimivo mi je bilo tudi poslušati različne izkušnje posameznikov o delovanju skupine in posebno sem začutil močan povezovalni občutek med vsemi udeleženci srečanja.

Upam in vidim, da bi lahko nadaljevali to druženje in sodelovanje v bodoče ...

Loris

Time is too precious not to love. (Jack Kornfield)

Spoznati ljudi, ki so slabih 100 km iz Ljubljane zaposleni na psihiatriji kot strokovnjaki iz lastne izkušnje, je bilo močno. Prvič, dobro je bilo sploh videti, da to obstaja. Zanimivo je bilo izvedeti tudi, da so bili deležni programa usposabljanja, ki so ga pomagali snovati tudi strokovnjaki iz različnih strok – kar pomeni, da za temo vrstniškega podpornega dela obstaja določena stopnja prepoznavanja tudi z »druge« strani. Začutil sem tudi, da delujejo kot ekipa, saj je eden izmed njih govoril o tem, da je zadnje čase v slabši koži in da ve, na koga izmed svojih *peer-to-peer* kolegov se lahko obrne. To zadnje pa odstira predvsem nek svež pogled na okrevanje, ki prepoznava možnost ponovne krize, a to še ne pomeni potrditve »kroničnosti« posameznikove »bolezni«. Niti tega ne, da taka oseba ne bi bila zmožna podpreti tudi drugih. In ravno to je tisto, kar mi še vedno najbolj odzvanja po obisku v Trstu – dejstvo, da je človeku, ki se sooča z neko situacijo v življenju (npr. duševno stisko), pomembna podpora tistih, ki ga_jo v tem lahko podprejo. In ljudje, ki so se tudi sami soočali s podobnimi situacijami, so ključnega pomena. To me spomni na veliko zgodb ljudi, ki so bili hospitalizirani na psihiatriji, ki pravijo, da so se najboljše od vseh na oddelku razumeli s »so-pacient«.

Eden izmed prisotnih je bil tudi vrstniški podporni delavec iz »Recovery house«, neke vrste stanovanjske skupine za okrevanje v duševnem zdravju, ki deluje po principu soustvarjanja »uporabnikov« in »strokovnih delavcev«.

Skratka, vrsta praks, ki za Slovenijo pomenijo neko novost.

Morda sem se vrnil v Ljubljano z manj konkretnimi informacijami o vsem procesu vzpostavljanja vrstniške podpore v okviru psihiatrične obravnave v Trstu, kot sem sprva pričakoval. Nam je pa zato v teh nekaj urah uspelo stakiti vezi, ki bodo druženje in izmenjavo izkušenj morda podaljšale tudi v prihodnost.

Juš

Vsi, ki vas zanimajo udeležba na seminarju o vrstniškem podpornem delu in podporne skupine za slišanje glasov ali ki bi se želeli na tem področju aktivirati kot prostovoljci_ke, lahko več informacij o tem dobite na slisanjeglasov@gmail.com.

PACIENT POBEGNE IZ PSIHIATRIČNE BOLNIŠNICE IN SE GA NAPIJE, NATO PA GRE K ZDRAVNIKU, KI TAKOJ UGOTOVI, DA JE TA PREGLOBOKO POGLEDAL V KOZARČEK, IN MU REČE:

»MORALI BOSTE NEHATI PITI, JEMLIJTE ZDRAVILA, IN TO NI DOBRO NITI ZDRAVO.«

POBEGLI PACIENT NEMUDOMA ODGOVORI:

»VESTE, ŽEJA JE HUIŠA KOT DOMOTOŽJE, ŽENA PA HUDA.«

ROBERT ŽERJAV, SVZ HRASTOVEC

TUDI ŽIVALI SO LJUDJE

Psi in mačke ... daleč najbolj priljubljene domače živali na svetu, prejemajo več pozornosti kot denimo krave, prašiči, koze ... Nedvomno je razlog tudi to, ker identificiramo prvo skupino kot družinske člane in drugo večinoma kot izvor hrane, da pa ne bi kdo v »luft« skakal, naj še dodam, da seveda obe skupini sodita med čuteča bitja. Domače živali nam zagotavljajo brezpogojno ljubezen, naša osebna odgovornost, če se odločimo za ljubljence, pa je, da skrbimo zanje in jim zagotovimo dober dom. In vendar se zveza med živaljo in njegovim skrbnikom, kot pritrtega. Posledica so zapuščene ali izgubljene živali. Kdo je v tem primeru odgovoren za njihovo nego? Kakor koli ... dejstvo je, da imamo radi pse in mačke, zato me bega problem zavrženih ali zanemarjenih ljubljencev, katerih zavetišča bojda pokajo po šivih. Je to vprašanje mogoče rešiti? Ne vem, lahko se pa zamislim in vam morda dam misliti.

Mnogo ljudi se odloča za posvojitev brezdomnih ljubljencev (osebno imam občutek, da se kultura posvojitve zvišuje), vendar večina še vedno prisega na plemenske pasme oziroma se obrača na vzreditelje. To ni kritika slednjih, je pač le podatek, ki ga ne bi izvil iz tega zapisa, saj tovrstno povpraševanje spodbuja stancanje pasjih in mačjih mladičev z vprašljivim zdravjem, vse v gonji za profitom. Seveda pa bi rekel, da je tam zunaj veliko več moralno odgovornih vzrediteljev, ki svoje delo opravljajo z ljubeznijo, kot prej omenjenih. Da ne pozabim omeniti neodgovornih kupcev, ki denimo za psa ne morejo skrbeti, a ga vseeno kupijo. Rezultat vsega je dejstvo, da se brezdomne živali na svetovni ravni štejejo v milijonih, točneje – po podatkih, ki mi jih je uspelo izbrskati – je teh okoli 600 milijonov. Na eno brezdomno osebo naj bi bilo pet brezdomnih živali. Večino teh seveda evtanazirajo, saj prostorska stiska terja svoj davek – na svetovni ravni najde dom samo eden od desetih zapuščenih psov do konca svojega življenja. Po naši zakonodaji so zavetišča za brezdomne živali dolžna skrbeti 30 dni, nato jih lahko usmrtijo, če jim ne najdejo novega lastnika. Pri sosedih Italijanih in Avstrijcih zakonodaja evtanazijo teh prepoveduje, medtem ko je na Hrvaškem zakonski rok določen na 60 dni. V parlamentu je bil sicer vložen predlog zakona o spremembah Zakona o zaščiti živali, vendar do danes še ni bil obravnavan. Ključni spremembi sta prepoved usmrtitve zdravih živali in strošek njihove oskrbe. Ta bi bil po novem po 30 dneh preložen na pleča zavetišč. Kaj bo z zapuščenimi živalmi tedaj (bo dovolj prostora in hrane za vse), bo pokazal čas. V zavetiščih so prepričani, da zmanjšanje števila zapuščenih živali in njihovih evtanazij ni v rokah zakona, ampak v ozaveščenosti ljudi. Poročilo iz leta 2016 pravi, da psi ostanejo v Zavetišču Ljubljana povprečno 70 dni, v Meli centru (Trebnje) kar 103. Ena izmed sprememb zakona določa tudi obvezno čipiranje mačk, dihurjev in pasjih mladičev že v leglu (najkasneje do osmega tedna starosti).

Način za »vsaj« postopno reševanje problema brezdomnih živali je preprost in obenem tudi najcenejši. To je seveda sterilizacija

Foto: osebni arhiv

oziroma kastracija. V slovenski zakonodaji je zapisano, da mora skrbnik psa ali mačke zagotoviti, da ne prihaja do nezaželenih rojstev. Torej, če mladičev ne nameravate obdržati doma, pomeni, da niso zaželeni. Stroški omenjenega so v primerjavi s stroški skrbi za brezdomne živali neprimerno nižji. Če lahko verjamemo podatkom iz leta 2015, je bilo v naših zavetiščih nameščenih 2341 živali, steriliziranih oziroma kastriranih naj bi jih bilo le 10 odstotkov. Naj še navržem, da naša zakonodaja določa obvezno sterilizacijo in kastracijo živali, nameščenih v zavetiščih. Kot primer pa bom navedel okvirni izračun ... iz potomcev nesterilizirane muce se lahko v sedmih letih skoti okoli 3000 mačk. Sicer pa pustimo matematiko, ne glede na to, kako zadevo obrnemo, ostaja dejstvo, da je na svetu preveč mačk oziroma psov in premalo domov zanje. Verjamem, da bi se v zavetiščih strinjali z menoj, ko rečem, da je skrb za zapuščene živali odgovornost cele skupnosti. Ko se bo to tudi v praksi pokazalo, bomo lahko zares začeli reševati problem brezdomnih živali. Kastrirajmo in sterilizirajmo jih, zagotovimo jim ustrezno veterinarsko oskrbo, še najpomembneje pa je, da druge učimo sočutja do vseh živih bitij, morda bodo tako na koncu vendarle »zmagale« živali. V mesecu oktobru po celi Sloveniji potekajo akcije popustov sterilizacij in kastracij psov in mačk, v nekaterih občinah potekajo skozi celo leto. Mislim, da so besede odveč. Bodite odgovorni skrbniki in skrbnice domačim živalim. In ne pozabite – tudi živali so ljudje.

Jean Nikolič

POMAGAJMO ŽIVALIM

Društvo za zaščito živali Ljubljana vas vabi na 22. akcijo zbiranja starega papirja v pomoč živalim. Odvijala se bo v soboto, 6. oktobra, pred Centrom Interspar Vič v Ljubljani. Zbiralna akcija je namenjena podpori dejavnostim in organizacij, ki na različne načine skrbijo za živali, nanjo pa lahko poleg papirja prinesete tudi opremo in hrano za živali. Prostovoljci DZZŽ Ljubljana vas na parkirišču pred Centrom

Interspar Vič pričakujejo med 8. in 18. uro. Veseli bodo vaših vprašanj o zaščiti živali in obiska njihove dobrotne stojnice. Vsi, ki boste prinesli papir ali druge potrebščine za živali, boste lahko sodelovali v nagradni igri.

Uredništvo KU

Mala hermetična pi*da!
Klofuta za vse iskalce smisla.
Neoliberalisti
po taktu skakljajo.
Pljosk, pljosk, pljosk
v Dravo.

Če izpiješ to kokakolo,
bodo afriške oči usahnile.
Teorije zarote
pred jutranjim čikom in kavo
so kriminal.
Beng, beng, beng,
1 : 0
za belce.

KAJ NAM POMENI DRUŽBA

DRUŽBA JE HREPENENJE,
DA USTVARIŠ DELO.
MOČ ZA USPEH,
DA DOBIŠ SLUŽBO.

SOCIALNA VKLJUČENOST NI REDNA SLUŽBA,
NE TEČE DELOVNA DOBA.
TO JE ZAME NESREČA,
V UPANJU SREČA.

SIMON ŠRIBAR

Tom Veber

JAZ

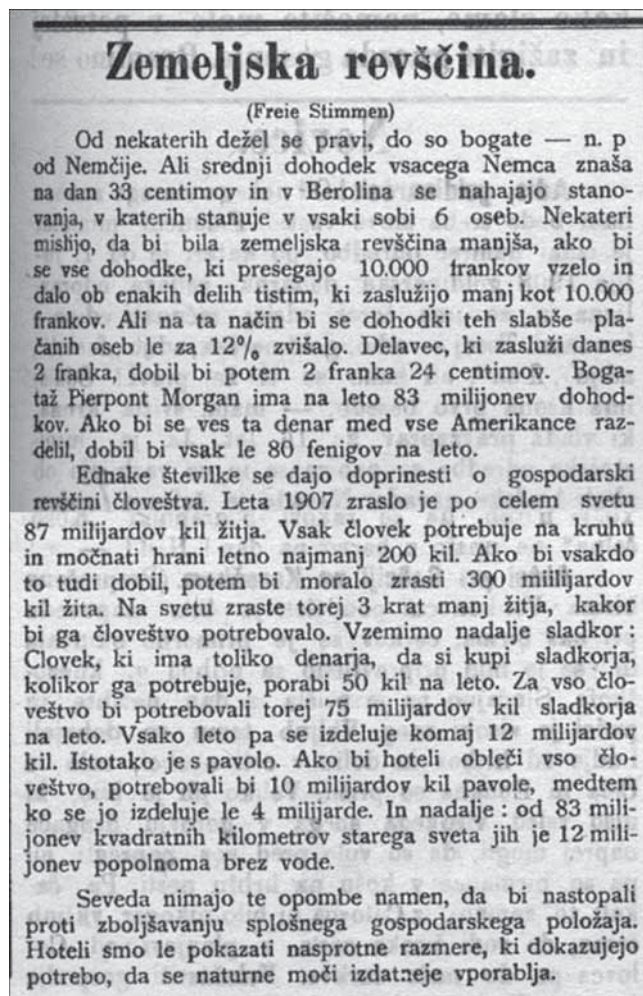
NA STARI CESTI
SEM OBCESTNI KAMEN,
NA NOVI SEMAFOR
VAM VSEM OZNAČUJEM POT,
DA NA CILJ BI PRIŠLI
BREZ NADLEŽNIH POLJSKIH NEZGOD.

ALJOŠA RODE

IZSEK ČASA

Zgodovina, pravijo, nas bi morala kaj naučiti. Drugi razmišljajo, da je čas ciklični in se stvari tako ali tako ponavljajo. Pri odnosu do revščine, brezdomstva bi lahko trdili, da se res. Pojavljajo se podobne dileme, kot so se pojavljale pred »100 leti«.

V novo-stari rubriki bomo objavljali časopisne »pričevalce« tega, kakšen je bil nekdanji odnos do najbolj družbeno odrinjenih ljudi.

To pot je izsek iz časnika Štajerc, 1908, letnik 9, št. 20.
Vir: Digitalna knjižnica Slovenije – dLib.si.

Besedilo poiskal JN

BLODNJE SO MOJ STIL.

ČRTOMIR CLONSKY

POPOTNICA, 6. DEL

Odločila sem se, da združim več zapisov svojega abstinenčnega dnevnika oziroma svoje knjige, ki sem jo pisala med 25. 6. 2017 in 3. 7. 2017, ko mi je uspelo abstimirati devet dni. Takrat sem bila v drugačnih stanjih, drugače sem razmišljala, tok misli se je razlikoval od tega, ki me spremlja to sekundo, ko moji prsti svobodno plešejo po računalniški tipkovnici, podobno kot po črnih in belih tipkah.

... Po naravi sem zelo ustvarjalna oseba, zato sem si za svoje zdravljenje ustvarila terapijo, ki je kombinacija vsakodnevnega pisanja knjige in na to temo tudi ustvarjanja ...

... Včasih ko začnem z določenim zapisom, mi je na začetku rahlo nejasno, kaj želim s tem povedati ... oziroma ne to. Vedno vem, kaj želim povedati. Nejasno mi je, kaj mi želi delec duše sporočiti. In ko se to zgodi, normalno pišem naprej, dokler slika ne postane tako jasna, da se mi delec duše sam izriše in ga lahko tudi ubesedim ...

... Ugotovila sem namreč, da me pisanje ne le sprošča in zbistri misli, marveč tudi opogumlja in mi pomaga pri tem, da besede tudi izgovorim. Po eni strani se mi zdi, da deluje kot priprava. Priprava na pogovarjanje o določeni temi, ki je zame težavna in o kateri težko govorim. Ponavadi ko se ljudje znajdemo v situacijah, ki so nam neprijetne, ali v situacijah, ko bi morali reševati male, še posebej pa velike probleme, velikokrat pozabimo na besede, s katerimi bi povedali in zajeli bistvo tega, kar želimo. V trenutku, ko bi morali spregovoriti, se nam v grlu ustvari cmok in vse to, kar vemo in si želimo povedati, nekako ne gre in ne gre iz ust. Če pa gre, pa običajno ne v taki obliki in tonu, kot bi si želeli. In potem nam je žal. Žal, ker smo zapravili še eno priložnost. Žal, ker nismo bili dovolj pogumni. Žal, ker ne zmoremo ubesediti svojih občutkov. Žal, ker smo morda izrekli kaj takega, česar nismo želeli. Žal, ker bi si želeli, da bi se izteklo drugače ...

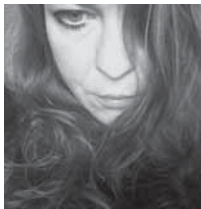
... Ščasoma sem ugotovila, da ko bi se morali v družini pogovoriti o težavah ali problemih, preprosto nisem imela, nisem znala ustvariti pravega pristopa, nisem znala zajeti bistva, nisem znala ubesediti svojih čustev, in ob koncu pogovora so velikokrat družinski člani od mene dobili povsem napačno sporočilo od tega, kar sem resnično želela povedati. In takrat se nisem dobro počutila. Niti oni ...

... Ustvarjanje je pomembno zaradi tega, ker pisanje dopolni in celotno sliko naredi bolj jasno. Če bi ostali samo pri besedah, bi bilo vse skupaj preveč suhoparno in strokovno. Pisanje je odličen način, da poveš in izraziš svoje občutke, a kljub temu z njim ne moreš doseči popolne sprostitev in izliva čustev, misli, dogodkov ... Šele ko to čustvo, misel, dogodek tudi narišeš, si ga/jo popolnoma ozaveštil. Tako vizualno kot besedno. In to sta oba spektra. In oba sta tako konkretna kot abstraktna ...

... V 3. letniku gimnazije sem prvič sprejela, da mi poiščejo pomoč. Bila sem na točki, ko sem dojela, da se ne bom mogla sama spopasti s to zahrbtno stvarjo, imenovano odvisnost ...

... Edina stvar, ki sem si jo še želela, je bila, da končno odidem ven iz te ogabne sobe, iz tega prisilnega in nasilnega ozračja. Poleg strahu čutim v glasu tudi jezo in razočaranje. Poslovimo se. Ponudi nama roko in zaželi vse dobro. Z očetom se odpraviva ven iz stavbe, in šele ko stopim na zrak, čutim, da lahko ponovno mirno zadiham ...

A. K. R.

Tereza Vuk:

BAGUETTE, BÉRET, CRÈME BRÛLÉE ...

Foto: osebni arhiv

08
KRALJI
ULICE

Včer mi je brat spet pisal iz Pariza. Da kaj ne pridem, nej si pripeljem še »frenda«, da mava posteljo za djabe, sam pire za 9 evrov si bova kupovala sama. Ja, pa kaj še. Briga mene res za une muzeje pa Eifflov stolp. Za vso zajebancijo do tja in nazaj spijem v najbližji kafani konkretnih kišt. Men ful ni do teh potovanj. Lovit avione, izgubljat sebe naokoli po letališču, živcem pa jermen drsi. Še na Metelkovo žurat it mi znese enkrat na dve leti. Nazadnje sem se kotalila do Amsterdama za novo leto 2015.

Spala sem pri frendu (ta je zares frend, ni v narekovajih), k je nekak dojel, da v Sloveniji ne vidi več prihodnosti in šel furat svojo srečo drugam. IT (informacijska tehnologija, op. ured.) al kaj se gre. In dol mi je viselo za vetrnice in *red light district* v desetih dneh tam. Ti sam govori, kje je prvi *coffee shop*, pa kje je ta prva trgovina. Pa ključke od fleta dej. Da ne omenjam, da sem prva dva dni skoz težila modelu: »Da ne bojo zaprli trgovine. Pivo. Kebrov zakon.« Un me je sam gledal, če sem mal prfuknjena. »Koji kurac, Kebrov zakon. Pa kje misliš, da si ti? To je Amsterdam, sred novga leta. Kakšen Keber, jebo te.« Ja, sej take otroške vrtce lahk sam mi naumimo. Ker bo ful manj prometnih nesreč in podobno. Aha. Še več si jih nabaviš, da ja ne bo zmanjkalo, ker bo ura devet in zajčki že zobke umivajo, mi pa vsi veselo v pančanje. Pol sem se še zajebala in mal pozabila, da so tam mal višje cene, in uletela brez čikov. Sej majo tam. Majo, ja. Za 27 al kok čikov v škatli sem dala 7,50 evrov. Alo bre, mal draga. Pol so uletel še eni iz Ljubljane in hvala kurcu prinesli cigarete, ker bi ubožala že tretji dan, če jih ne bi. In šele tretji dan sem skontala, da sploh mačka nimam. Nabijala sem un pir Hertog Jan in kr nč mi ni blo. Al je bla to sprememba okolja al pa tok kvalitetno pivo. Cena v trgovini seveda ista k pri nas za Laško ali

Union. Mi smo res en nateg. Da ne zabluzim preveč, ne da se mi v Pariz do brata.

In zakaj je moj brat sploh tam, ne pa v najlepšem mestu na svetu po Jankovičevo? Glih zato, ker smo en nateg. Ker če primerjaš njegovo plačo tam al pa kle, je bolj smešno k Monty Phyton. Seveda vse več stane, sam jebiga zdej, če te drugje bolj cenijo, kaj češ zdej. Tamau tam lepo drka un svoj *3D design* v eni top mednarodni ekipi za računalniške igrice in ga boli patka. Jaz pa kle drkam tekste. Ker ga ni lepšega, da se v Sloveniji odločiš bit pisatelj ali met bend. Mi smo en tok majhen jeftin trg, da jao. Tud jaz vidim svoje cilje v tujini. Jaz bom že kle, sam teksti si zaslužijo it v svet. Sam kurc, k me noben ne zna prevest. In pol mi zanj en reče ob drinku, da on bi zahteval za šolo šolnino nazaj, če greš v svet. A dej ne seri. Moj brat je študiral filozofijo in sociologijo kulture in zdej dela neki čist tretjega. Za ker kurac bi pa filozofom plačeval, ker so mu blagovoljili, da je tam študiral. Pol je en zraven pametoval, da v lajfu nč ni zastonj. »Čaki mal. Ti si me zdej pivo častil. Je bil zastonj al ne?« »Ja, seveda.« No, pol je vse jasno. Zastonj je zastonj. Ne moreš ti novačit folk, da je neki zastonj, pol pa kr en dan vračaj. Sploh so pa itak najboljši faksi za keš. Mislim, po ker logiki tistega ne boš izdelal? Če mami pa oči tok skeširata, boš valda tud čez prišel. Ne pa dobri stari cajti. Sprejemci, diferencialni. Da se vidi, kdo si sploh zasluži pridet tja. In ja, *fuck it*, folk odhaja ven. Moj brat je bil pred Parizom pet let v Kijevu. Si ga prov predstavljam, kako je buljil v vso uno cirilico. Sej bi bil rajš kle, sam kaj češ. Sam nima veze. *Back to me*.

Čaka me »frend« in *fucking* romantičen Pariz. Zastonj. In ker kreten bi rajš kle po tipkovnici tipkal? Jaz. Če pa nimajo *coffee shopov*. In boljš za njih, da od unga pira za 9 evrov ne bo mačka.

Foto: Sašo Suzić (priređil: JN)

TATU ZGODBA

Prizadevamo si za življenje po načelih in zakonih narave, kjer je krog vedno sklenjen, vendar nas v svoj objem na koncu vedno ujame štirikotnost civilizacije.

Križar

Foto: osebni arhiv

09
KRALJI
ULICE

VELIKA SPOZNANJA

Vsak moj dan je potekal običajno. Zjutraj sem otroka oddala v varstvo in odhitela v službo. Bila sem trgovka pri veletrgovcu in tako kot je za njih običajno, s popolnoma neobičajnim urnikom. To je tudi razlog za zasebno varstvo, saj si gospodarski in javni sektor pač nista kompatibilna.

Bila sem do skrajnosti izčrpana. Delala sem dopoldan, popoldan, deljeno ... Otroka sem videla zjutraj in zvečer. Kot samohranilki mi res ni bilo lahko. Vendar sem globoko v sebi vedela, da obstaja nekaj več. Ta misel me je vodila čez vsak dan. Najtežje trenutke sem prebrodila ravno zato, zaradi tega več. Vedela sem, da ne smem kapitulirati, pa če je še tako HUDO.

... HUDO?

... Kaj sploh pomeni beseda HUDO?

... Različne življenjske situacije, ki so nam že kot otroku predstavljene kot nekaj hudega, nekaj negativnega ... Pa je res?

Jaz sem ostala brez službe, ravno ko je moja hči prehajala iz otroka v pubertetnico ... Večji stroški ... Večje želje ...

Je bilo hudo? Bila sem obupana ... Brez volje ... Popolnoma

sem se prepustila temu občutku nemoči in temu groznemu občutku, da mi je hudo ...

Dokler nisem v enem trenutku dojela ...

... doma si, imaš čas ... Posveti se hčeri, poskrbi, da se razvije v zrelega in odgovornega človeka. Imela je družbo, ki se je nobena mati ne veseli ...

In, ja, danes vem, če bi v tem obdobju imela službo, ne bi imela časa in nadzora in ona bi bila danes zagotovo v kakšni ustanovi za zdravljenje od različnih substanc ...

Tako pač je ... puberteta je huda reč. Otroci ima toliko dela sam s seboj, da se zares težko bori še proti vsem vplivom okolice.

Danes vem in sem hvaležna za to priložnost. Sprašujem se, koliko let sem izgubila zaradi vzorcev, ki so globoko zakoreninjeni v nas in nam predstavljajo cono udobja ...

Big girl

DETOKS – FREESTYLE HIPHOP FLOW

Na detoksu trpim in zelo malo spim. Govorijo, da zame in za otroka je bolje, da spremenim rizično okolje, ampak ko izveš, da te očka otroka vara in zunaj druge punce kara, težko zdržati je, ampak vse vrne se. On bo na škodi, saj otroka videl ne bo, kako shodi, ko žal mu bo, bo prepozno, ampak na to bi moral misliti prej, ne pa pol leta kasnej'. Meni je težko, ampak trudim

se, da nama bo z otrokom, ko se rodi, lepo. Saj ko si na drogi, ne moreš razmišljati trezno, ampak z zamegljenim razumom drviš direktno v brezno, yo.

Anea

GORENJSKI SLAVČEK

Janez Virmashansky je doma v svoji sobi dajal ptičjo hrano gorenjskemu slavčku. Bilo je po Titovi smrti. V Jugoslaviji se ni dobilo praška, čokolade, bencina in kave. Ljudje so morali plačevati depozit, kakih 5000 dinarjev, da so lahko potovali v tujino. Oče je Janezu, ki je živel v Škofji Loki, iz občine prinesel poziv za služenje vojaškega roka, kajti po srednji šoli so morali vsi odslužiti eno leto v vojski JLA.

»Janez, v Skopje greš, daleč je, ubogaj tam.«

Janez je končal srednjo ekonomsko šolo v Kranju.

Dali so ga v pehoto – streljačka pešadija – vojna pošta 6665/84.

»Jutri te pospremam na vlak, pa kakšen dinar ti bom stisnil in ne napij se ga preveč.«

Bilo je v začetku avgusta, nebo je bilo brez oblaka, z vlakom je potoval čez Ljubljano, Zagreb, Beograd, Vranje in okrog polnoči prispel na železniško postajo v Skopje. Topel vetrič je pihal z juga ob reki Vardar. Z zastavnikom in ostalimi rekruti se je odpeljal z avtobusom v vojašnico Maršal Tito. Utrujen je zaspal na beli vojaški postelji. Drugo jutro je šel v jedilnico pojest burek in jogurt. Ostrigli so ga in brivec iz Prištine ga je spraševal:

»Odakle si dečko?«

»Iz Slovenije,« mu je ponosno rekel Janez in se počohal po pobritem vratu.

Nato so mlade vojake postrojili in preoblekli v vojaško zeleno uniformo. Oddal je osebno izkaznico in nato so šli v učilnico, kjer je polkovnik Mišič imel govor:

»Vi ste Titovi, to je čast, da služite u ovoj kasarni. Međutim imat čete ubrzanu obuku. Javite se kod svojih desetara voda. Ali znate ... treba mi jedan koji zna engleski.«

Naš Janez je dvignil roko:

»Ja znam engleski i da čitam i pišem, tekuće i govorim.«

Upal je, da mu ne bo treba iti na teren z mitraljezom, ki ga je proizvajala Crvena Zastava.

»Podesi se i se javi kod Čate.«

Pozdravila sta se po vojaško, kasneje ga je v pisarni spraševal razvodnik.

»Da li piješ?«

»Ne pijem. Znam skijati i plivati.«

»Kupanje je zabranjeno. Ovdje imas knjigu o engleskom tenku i Newsweek. Da li ti treba rečnik? Imas devojčicu?«

»Sada doći će iz srednje zdravstvene škole.«

Kmalu je prišla. Bila je tehnik srednje zdravstvene šole. Muslimanka, ki je znala albansko, srbohrvaško in malo slovensko, z naglavno ruto okoli glave.

Janez se je takoj zaljubil vanjo.

Polkovnik je rekel:

»Da li ćeš dat krv, da te kloniramo?«

Kri mu je strokovno odvzela medicinska sestra.

Kasneje je Janez imel izhod v mesto. Šel je čez Šutko – cigansko naselje v Skopju – do svoje muslimanke Edine Suljaković. Ljubila sta se in strastno jo je poljubljal.

Kasneje je pisal domov očetu, da ima dekle in bi jo rad poročil. Večkrat je imel izhod v mesto, dobivala sta se v lokalu Gorbačov, pila je Fructalov sok, Janez pa Nikšičko pivo.

»Ti moj Slovenac, da li bi me oženio?«

Foto: Križar

»Če boš prestopila v mojo vero, rad bi se oženil v cerkvi, katoliško, župnik Stanko te bo krstil, nato pa boš opravila še obhajilo in birmo. Moj mlajši brat ti bo šel za poročno pričo, meni pa miličnik Pogorevc, poročil bi se rad na Brezjah.«

»Kada ideš na odsustvo, učim se slovenački?!«

»Sutra.« Hitro je odšel v vojašnico in skoraj zamudil. Prespal je in zjutraj ga je polkovnik poklical v pisarno.

»Janezu dođi vamo, dobičeš orden primernog vojnika!« je glasno zakričal polkovnik.

»Imaš i nagradno sedam dana odsustva, ovde je karta za voz.«

Ko je prispel v Škofjo Loko, je pri kosilu rekel mami, da bi se rad poročil z medicinsko sestro iz Skopja, prestopila bo v našo vero. Mati je le zavzdihnila in ga branila pred očetom, ki se je zmrdoval.

»To je druga kultura.«

»Govoril sem z župnikom, moje dekle zna slovensko in je še nedolžna. Zgoraj moram urediti nadstropje za naju, slavček pa je še živ.«

Užival je na dopustu in čez teden spet prevajal pri polkovniku.

»Čuo sam da se ženiš Janezu. Ona ti je vredna, gde ćeš slaviti kad za mesec dana ideš kući?«

»Ne znam još, zaposliću se na opštini.«

»E, to ti je dobar posao.«

Ko je zaspal, jo je sanjal, kako se vzpenjata na Triglav.

Čez mesec dni je bil doma, odšel je na pošto, tam je svoji izvoljenki poslal denar in v pismu pripisal: »Pridi takoj, čakal te bom na postaji, poljub.«

Prišla je in že tekoče govorila slovensko. Minil je mesec in Janezova mama Ančka je bila njena krstna botra. Tudi birmanski izpit in birmo je uspešno in z odliko opravila.

Doma pri Novakovih, kakor se je po domače reklo Virmashanskym, so se pripravljali na ohcet.

Edina Suljaković je bila lepa nevesta. Pri matičarju v romarski cerkvi na Brezjah sta si rekla usodni da.

Na poročno potovanje pa sta skromna, kot sta bila, šla v Kropo na pico in malo pivo.

Življenje je teklo in imela sta dva sina in hčerko, srečno in v harmoniji sta preživljala dni, Janez si je pustil brke.

Vse jima je šlo kot namazano in nekega nedeljskega dne je Janez izpustil gorenjskega slavčka iz kletke na prostost ...

Črtomir Clonsky

KOSTI V OMARI

V življenju se prepletajo žalost in veselje, ljubezen in sovraštvo, tišina in grom. Oči se mi zapirajo, ker sem utrujen od žalosti. Katero tabletko naj pojem, da bom srečen za vedno? Ali naj zbežim od problemov ali naj jih začnem reševati? Enega za drugim. Znebiš se enega in se pojavita dva nova. Če problema ne vidiš, to še ne pomeni, da ga ni. Najlažje je živeti, če gledamo na svet skozi očala ljubezni. Da pustimo za sabo mrak smrti, temo slovesa, bolečino izgube in breme krivice. Resnica boli, krivica pa še bolj. Kdo so sodniki, tožilci in branilci, ki uravnavajo naša življenja? Na sodišču so to pravniki, doma pa so to naši bližnji. Ljubo doma, kdor ga ima. Celo življenje sem se potepal, bil sem potepuh, ki išče pravico in užitke povsod, samo ne doma. Na stara leta pa sem spoznal, da domek je domek, čeprav ga je samo za bobek. Spoznal sem tudi, da se dobro vrne z dobrim, slabo pa s slabim.

Kavica

foto: osebni arhiv

Imam svoje mnenje,
pa se z njim ne strinjam:

LJUBEZEN IN MODROST

Modrost in ljubezen, ljubezen in modrost. Eno brez drugega ne gre. Ljubezen je lahko fizična ali platonska. Ljubezen do Boga ... Ljubezen in modrost sta inteligentni čustvi. Čustvi do Boga. Božje je ljubiti in božje je biti moder. Bog je moder in bog je ljubljen.

Čustva, platonska, do Boga so modra, najmočnejša. Mi smo navadni smrtniki. Moder je Bog, ki nas ljubi, nas ljubi platonsko in modro, in to nikoli ne izgine. Božje je ljubiti in biti ljubljen. Modro je razmišljati o Bogu. Več ko mislimo, razmišljamo, čustvujemo, bližje smo Bogu. Neskončno ga moramo ljubiti, tako kot On ljubi nas.

Upoštevajmo, da smo le smrtniki. On je večni in mi smo večni v njem. Pred Bogom moramo biti previdni in modri. Če bi imel vso modrost sveta, tako kot On, pa ne bi imel ljubezni, ne bi bil vreden nič. Za Boga smo le mravlje. Prgišče nič, ki ne obstaja in se uniči, smo minljivi.

Toda Bog, On je le eden, neponovljiv, enkratni, unikatni, univerzalni. To sta modrost in ljubezen. Pamet in čustva. Zavedajmo se, da je to najmočnejše, kar umujemo in čutimo. Mi smo Bog in Bog smo mi sami.

PA NE OKOL GOVORT.

Črtomir Clonsky

IZMUZLJIVA STVAR

*Nisem te ljubil,
nisem te znal,
pa vendar dotik tvoj
v meni zbuditi otroka je znal.
Zakaj ljubezen je izmuzljiva stvar,
Amor
ne pusti se ujeti,
ne pusti se zajeti.
Amor se ne vrne več tja,
ostala bosta le spomin
in novo bitje,
krik bolečin.*

Sony

CVETKE S KNOBLEHARJEVE

Morda si kdo misli, da nam je v bloku dolgčas, pa nam ni. Vsak dan se zgodi kaj novega in večjega. Tako je bil nazadnje – ko to pišem – požar v kleti. Baje so morali neke stanovalce evakuirati.

Zakaj že? Baje se je nekomu strgalo – po pripovedovanju drugih – in je takoj po požaru pobegnil. So to zgolj natolcevanja? Ne vem, ker tipa ne poznam. Ali pa ga je le zeblo in si je v kleti podkuril. Bo že policija razkrila prave vzroke.

Torej ... ne sanjajte, da nam je tu dolgčas. Po hodniku bloka še danes lepo diši po zažganem. Zid iz pritličja v kleti je lepo svinjski. In zdaj se postavlja vprašanje – kaj bo sledilo naslednjič? Tega nihče ne ve. In kdo bo plačal škodo? Vsi v bloku? To bi bila mizerija, ki pa je že tako ali tako vsakodnevna slovenska zadeva.

Pustimo se presenetiti.

Taubi

P. S. Ne vem, kdo je kriv, vendar vem, kdo je kriv.

NEK CESTNIH AJ

ABSURDNO PREPRIČANJE

Kolesarko, ki je vozila v nasprotni smeri, opozorim, da vozi »kontra«. Ona pa mi pravi: »A ne vidite, koliko prostora je še na voljo,« ter mi s prstom pokaže na širok pločnik in prostor za parkiranje oziroma trg poleg njega?

Mr. Dr.

DOPUST KOT IZ REVIE

Kot vsako leto smo zopet pričakali tri poletne mesece odklopa, sproščanja, zabave. Tudi prodajalci časopisa opažamo pri ljudeh sproščene zagorele obraze in vesela telesa, odeta v raznobarvne poletne obleke. Kaj veliko se ne zaklepetamo, kolikor nam pač dopuščajo delo in čas, pa tudi mobilitel.

Mimogrede opazimo dopustniške trenutke, utrinke, posebnosti sladoleda, ponekod mestno praznino, umirjenost. Koliko od nas prodajalcev si je privoščilo dopust, ne bi vedela, za kakšne daljne bogate oddihe pa imamo TV in listanje ter pregled turističnih revij.

Sonata

DOGAJA SE (ORIGINALNI ZAPIS)

Neki dan sedim na Trnovskoj plaži, ispod vrbinah grana u senkama hlada tražim spas od vreline, odmaram u društvu račka i golubova, kad prilazi mladi gospodin i pruža mi flašu kvalitetnog belog vina na darilo. Zašto pitam, čime sam zaslužio tako lep gest?

»Vi ste neki dan podarili mojoj ćerkici jabuku i ja želim da vam se zahvalim,« izgovorio je i otišao. Hristos naš gospodin je govorio, reči su ostale upisane u evanđeliju – kako sejete, tako ćete da žanjete. Mladi gospodine, dobri očka, hvala.

Veselin Lutovac

IZGUBLJENO-NAJDENO

Zgubil sem pamet.
Prosim poštenega najditelja,
da mi jo vrne proti majhni nagradi.

Polde (#312)

KOROŠKO-SLOVENSKI SLOVAR ZA LAŽJO KOMUNIKACIJO MED PRODAJALCEM IN KUPCEM ČASOPISA

Ker opažam kot prodajalec uličnega časopisa, da je veliko prodajalcev iz drugih krajev Slovenije: Koroške, Štajerske, Pomurske, Primorske in drugih pokrajin, pride med nakupom tudi kdaj do nerazumevanja besed, saj je v Sloveniji za tako majhno državo kar veliko različnih narečij. Zato ne škodi, če bodo kupci vedeli, kaj pomeni katere beseda, in tudi obratno, saj sem prepričan, da ne vemo točno, kaj nam odgovori v svojem narečju oseba – odvisno od kraja, iz katerega kdo prihaja, seveda.

Na primer, jaz prihajam s koroškega konca in rečem po koroško: »Grem domo na rpico in štranklne.«* Me prav zanima, koliko vas ve, kaj to pomeni. To je le nekaj koroških besed. Večina ljudi reče, da je rpica pica. Resda je hrana, a niti malo podobna pici, saj če bi nas kdo povabil na Koroškem na rpico in bi pričakovali pico, bi bili na koncu malo presenečeni, siti pa vseeno. Slovar brez težav najdete na spletu.

* Grem domov na krompir in strožji fižol.

Jenko

ČLOVEK SE VSEGA NAVADI

Kar nekaj časa sem iskal pravi kotiček, po domače bazo, ki jo lahko okličem za svoj dom. Ker sem brezdomec, me je razveselilo dejstvo, da sem našel prostor, kjer se lahko umijem in grem na stran, kjer lahko spim brez skrbi, da bi me kdo preganjal, in kjer je tudi pozimi dovolj toplo.

Za nas brezdomce so take baze res zelo pomembne, kajti hitro lahko izgubiš še tisto bore malo lastnine in osebnega prostora, ki ga vsak človek potrebuje. Torej, lepo sem se vselil in nekaj časa užival v miru. Mir ni dolgo trajal, kajti neke noči me je zbudila divja živa metalska glasba. Hitro sem ugotovil, da so se v sosednjo garažo naselili mladostniki, vsak s svojo kitaro ter seveda bobni.

Nisem vedel, ali naj se jezim ali ne, brezdomec pravice za pritoževanje nimam. Nekaj dni sem stokal in se jezil, potem pa sprevidel, da ima moj kotiček le toliko prednosti, da sem si raje šel iskat čepke za ušesa in se sprijaznil.

Zapisala Sneguljčica

ANEKDOTE IZ PRODAJE

BLAGOVNA MENJAVA

Zgodaj zjutraj sem kot vsak delovni dan stala pred Parkirno hišo Trdinova in morebitnim mimoidočim kupcem vztrajno ponujala časopis, ki govori o socialni problematiki. Mimo je prineslo dekle, ki se je ravno vračala iz malice ter je hitela nazaj v službo. Seveda sem ji prijazno ponudila Kralje. Dekle se je ustavila, se mi opravičila, saj ji po malici ni ostalo nič drobiža, in mi ponudila sveže pečen rogljiček. Z največjim veseljem sem rogljiček vzela in ji v zameno dala en izvod časopisa. Tisti dan je bilo za malico in okrepitev za čas nadaljnje prodaje poskrbljeno.

Špela Blatnik

MOJE TRI MAME

Imam mamo, ki jo imam neskončno rada, vendar vedno, ko se vidiva, se najina mnenja in pogled na svet tako razlikujejo, da vedno končava v preteklosti in se razideva skregani. Danes, 1. 9. 2018, razmišljam, kako hitro so minili poletni meseci in kako nisem videla in slišala mojih drugih dveh mam. Zadržala me je bolezen. Moji drugi dve mami, Anča in Breda, sta bili pred leti moji stranki, vendar se je naš odnos tako razvil, da sem pri njima dobila materinsko ljubezen, razumevanje in pomoč. Tudi če imamo kdaj drugačen pogled na svet, se o tem pogovorimo in si odpustimo. Čeprav prodajam Kralje, sem bogata, saj imam tri mame.

Nina

DON'T WORRY, BE HAPPY

»A morate to početi? Ali imate res to radi, kar tako, da mine čas, če se nimate kam dati med poletnim cajtom?« »Ja,« kar tako odgovorim, »da neki počnem, mal časopis prodajam, ga preberem in tudi kakšen članek napišem.« Poletje je čas za zabavo, napišite kaj odštekanega, žurerskega, vedrega za svojo dušo in za druge. Napišeš pa lahko na hitro vmes, ko doma kuhaš, ko se mimogrede ustaviš kje v mestu in tako kakšno kavo manj spiješ. Ko prodajaš pred Mercatorjem, slišiš prav vzpodbudne besede, zato pravim: »DOBRO SEM, DOBRO VSEM.«

Sonata

ŠTEVILKA NOGE

Običajen delovni dan. Stojim na svojem delovnem mestu in z nasmehom ponujam revijo, ko pride mimo nek moški srednjih let. Ko se mi približa na razdaljo pozdrava, ga najprej pozdravim in mu ponudim revijo, on odkloni in mi meni nič, tebi nič ponudi, da mi kupi nekaj iz trgovine, ker nima drobiža in plačuje s kartico.

Rečem mu, da mi zadostuje le sendvič, saj sem imel pijačo v torbi, da me bo že nekdo drug vprašal isto in ponudil kaj iz trgovine, ter da nočem ene osebe preveč obremenjevati, čeprav mi sama ponudi, da jo lahko. V tistem trenutku me vpraša, če lahko stopim z njim in si sam izberem sendvič, ker on ne ve, kakšnega. V trgovini me je nekako prepričal, da si izberem več hrane, ker prihaja zelo redko v šoping. Vzel sem nekaj živil, dobesedno eno banano, eno jabolko, teglc vložene paprike in sendvič, on pa me je vprašal še za številko noge. Ne vem, zakaj sem takoj odgovoril, in hipec kasneje so se v moji košari znašli par čevljev, anorak in nogavice, ko pa je gospod plačal račun 56 evrov, mi je na izhodu stisnil še 20 evrov in dejal: »Samo zato, ker si nevsiljiv in nisi beračil.« Vaaaaauuuuu! Od srca hvala.

Ž. M. ☺

»SEJ NE MOREM VERJET«

Vročega poletnega popoldneva sem kot vsak delovni dan poizkušala srečo s prodajo časopisa Kralji ulice, ko je mimo prišel gospod. Kot vsakemu mimoidočemu sem tudi njemu ponudila socialni časopis. Gospod se je opravičil in mi povedal, da je sicer včasih časopis kupoval, zdaj pa ga ne več. Pojasnil mi je, da je imel nekaj časa nazaj slabo izkušnjo. Pred garažno hišo je najprej kupil Kralje, nato pa se je namenil plačat parkirnino. Ugotovil je, da mu je za parkirnino zmanjkalo pol evra, zato se je odpravil na bankomat. Pravijo, da ko ima hudič mlade, jih ima ogromno. Ugotovil je namreč, da so mu blokirali kartico. V dobri veri je odšel do prodajalca, od katerega je malo prej kupil časopis, mu razložil nastali problem in ga prosil, če mu da primanjkljaj, v zameno mu pa vrne revijo. Povedal mi je, da ga je prodajalec grdo zavrnil, češ da kaj si gospod misli in da ni Karitas. Ker se mu takrat nobeden od znancev ni javil na telefon, je moral za pomoč prositi sina, ki je še isti dan pridrvel iz Kranja in očetu omogočil prevzem avtomobila. Od takrat naprej časopisa ni več kupil.

Zato bi pozvala vse prodajalce, naj pazijo na svoj jezik, besedni zaklad in naj se spoštljivo obnašajo do bodočih rednih strank. Ne nazadnje prodajalec z grobim obnašanjem izgubi bodočega kupca in meče slabo luč na vse nas.

Špela Blatnik

Dogodki:

KNJIŽNICA REČI

23. avgusta smo se z zainteresiranimi stanovalci Knoble (bivalne enote JSS) in njihovimi prijatelji odpravili na obisk k sosedu – Knjižnici reči. Prijazno nam jo je izven uradnih ur odprl in temeljito predstavil Jošt Derlink, eden ključnih članov knjižnice. Že sam način njegovega razlaganja je vnesel toplino in zanimanje za vse, kar je govoril in opisoval. Vtisov in idej je bilo mnogo, enega od njih pa spodaj z vami deli Željko.

Knjižnica reči je prostor, kje si lahko »navadni« državljanji sposodimo širok spekter predmetov in celo najamemo prostore. Ne vem, koliko časa knjižnica obratuje, ampak dovolj, da so se v njej z doniranjem nabrali detektor kovin, smučarska in plezalna oprema, različno vrtno orodje, žage, brusilnik, ročno orodje, sušilnik za sadje, gasilske klop, knjige, pekači, mikrovalovna pečica, igrala, medicinska oprema, pohištvo, CD-ji, kasete, elektronika in podobno. Ampak kaj bi našteval, pojdite sami in si stvar oglejte. Knjižnica se nahaja v Savskem naselju blizu mojega znanca Dragota. Hehe, malo šale, je pa res, da se nahaja blizu mojega znanca, in to na Belokranjski 6, Ljubljana.

Všeč mi je njihov koncept, ki je zrasel iz ideje o druženju in sobivanju prebivalcev četrtna skupnosti Savsko naselje, kjer se delijo reči, izkušnje, problemi, veselje, medsebojna pomoč, preživljanje dragocenega prostega časa, učenje, predavanja itn. Všeč mi je tudi to, da vse nekako deluje na ravni humanosti sobivanja na tem planetu in ne kapitalizma, tu lahko človek takoj začuti toplino tega projekta, kjer se dejansko počutiš kot človeško bitje s čustvi in ne kot robot, ki je prišel iskat nekaj, kar potrebuje v življenju – bodisi reč ali pogovor. In vse to dobite za malo denarja, ki ga porabite v kovancih. Na primer: lahko se včlanite, lahko si samo izposojate reči, če zamudite, doplačate nekaj malega, in tu so seveda zelo skopuški financerji, tako da lahko tudi vi donirate oziroma si odtegnete od dohodnine. Prostor, kjer so predmeti na razpolago, seveda ni velik, ampak sama prostorska zasnova in razporeditev predmetov sta taki, da se vizualno nisem izgubil, ampak me je vlekel, da sem kar naprej požiral reči na policah in tleh. Zato še enkrat poudarjam, to zame ni samo izposojevalnica reči, ampak tudi izposojevalnica počutja, seveda pa je skoraj vedno odvisno od nas samih, kako se bomo počutili. V glavnem, osebno sem bil od odhodu prijetno presenečen in zadovoljen do te mere, da sem plačal članarino za štiri leta vnaprej, pa tudi če Knjižnica reči preneha s svojim delovanjem, ker se mi zdi, da je vredna svojega časa in denarja, ki ga simbolično zaračunajo, res simbolično. Tako da upam, da sem vas vsaj malo pritegnil, obiščite in oglejte si reči in prostor in seveda spoznajte osebe, ki so tam. Želim vam lepe, mirne in vesele dneve.

Željko Malinič ☺

ZAHVALA POTAPLJAČEM

Iskreno se zahvaljujemo POTAPLJAŠKEMU CENTRU ATLANTIS, ker nam že tretje leto brezplačno izposoja opremo za potapljanje na dah.

KU

MORJE JE ŽIVLJENJE

Kralji smo izkoristili avgustovsko sonce ter se 21. avgusta s skoraj polnim avtobusom podali na svojo najljubšo lokacijo na izolski plaži. Moči so združile družine iz antideložacijskega in nastanitvenega programa, živžava torej ni manjkalo. Ker smo imeli med nami tudi učitelja plavanja, simulatorko nevihte in lovilke skakajočih otrok s pomola, so nas iz vode prignali šele pomodrele ustnice in prazni želodci. Slednje smo za predjed napolnili s krofi, ki nam jih je z dobro voljo doniralo podjetje Don-Don, preostanek želodčnega prostora pa s picami.

Foto: Maruša

Nato smo se ravno prav dolgo pregovarjali, ali je res, da moraš po jedi nujno 45 minut počakati, preden greš spet v vodo, da je teh 45 minut minilo, tako da smo se varno spet podali med valove do bridkega odhoda.

Foto: Maruša

Dnevni center je bil nekoliko preudarnejši in se je v Izolo podal izven nevarnosti vročinskega udara, in sicer 4. septembra. Čeprav je ljubljanski ambient kazal na depresiven, deževen dan, nas je na Obali pričakala idila indijskega poletja. Skorajda prazna plaža, ovčice na modrem nebu, cvetače v valovitem morju in ponovno brezplačni Don-Donovi krofi na pladnju. V vrtincu kofetkanja, potapljaških delavnic (ki jih je vodil Jože Drol), pic, kartanja, šaha in pohajkovanja je tudi ta dan hitro minil.

Do prihodnjega poletja!

Maruša Ivančič

Mariborska stran:

POLETJE

Svet se hitro spreminja in mi tudi. Nekateri. Čas hiti. Ne ustavi se.

Od tistih poletij moje mladosti, kot se jih spominjam, ni ostalo dosti, ker je sprememb res preveč. Staramo se ... skoraj vsi.

Postajamo drugačni, morda bolj občutljivi? A ne vsi!

Zakaj moraš bežati pred soncem, ko pa je drugače »vse lepo«, ne zebe te več? Zakaj se potem umikaš v »senço«, zakaj misliš, da se bolje počutiš, in zakaj se bojiš, da morda »oslepiš«, padeš ali ne zadiháš?

Sicer se prebujam kot rože spomladi, ki občasno obrnejo glavo pred vedno močnejšim soncem.

Tudi one so ranljive in potrebujejo vsega nekaj – sonca, vetra, dežja, zraka.

Kajti če hočemo preživeti, obstajati, se morajo le prilagoditi, biti drugačne, trdne ... pa tudi če zraven tiho trpijo.

Samo potem to nisi ti!

I. K., Maribor, 4. 9. 2018

Skriti Maribor

Foto: Špela Dolajš

Če te o našem delovanju v Mariboru zanima še kaj več, nas obišči na Facebook strani: Kralji ulice Maribor.

DOGAJANJE NA POLJANAH V AVGUSTU

V avgustu smo imeli pestro poletno dogajanje. V prvi polovici meseca smo se s »ta malimi« in »ta velikimi« odpravili na izlet na Pohorje. Na vrh smo se zapeljali z gondolo, ki je bila za nekatere (predvsem starše) prav strašljiva izkušnja, določeni pa so se z gondolo peljali prvič. Bili s(m)o navdušeni nad prijetnim, hladnim in svežim zrakom – starši so nam zagotovili, da bodo svoje otroke še večkrat peljali na Pohorje! V drugi polovici avgusta pa smo organizirali prav poseben dan – izlet na morje! Izleta so se udeležili stanovalci (otroci in starši) s Poljan, prednost pa so imeli tisti, ki se naših aktivnosti v skupnostnem prostoru redno udeležujejo, saj smo imeli na voljo le en avtobus. Za morje smo se odločili predvsem zato, ker mnogo izmed njih že več let ni videlo morja ali pa še sploh nikoli niso bili tam. V zgodnjih urah smo se tako vsi zbrali na parkirišču pred bloki in se odpravili na pot. Na avtobusu je bilo veselo razpoloženje, saj so vsi komaj čakali, da prispemo.

Ob prihodu smo skupaj odnesli vso hrano in pijačo na plažo ter poiskali vsak svoj senčni kotiček. Nato sta seveda sledili čofotanje in igranje do poznega večera. Imeli smo srečo in ujeli še enega zadnjih vročih poletnih dni.

Zadnji dan svojih aktivnosti v avgustu pa smo namenili zabavi ob zaključku poletja oziroma začetku šole – za krepitev medsosedskih odnosov, povezovanje in spoznavanje novih obrazov. Priredili smo dogodek za vse stanovalce, ki se je odvijal zunaj med bloki. Naši prostovoljci in vključeni starši so nam pomagali pri priklopu glasbenih potrebščin in organizaciji zunanjega prostora, otroci pa pri peki pic in predvsem plesanju. Dogodka se je udeležilo več kot 110 ljudi. V september smo zakorakali, kot se spodobi.

Ekipa mariborskih kraljic

NERESNA OLIMPIJADA IN LEKOV ŽIVŽAV S SMEHOM NAPOLNILA MARIBOR

Središče Maribora so zadnji počitniški dan napolnili otroci, ki so se ob izteku poletnih počitnic zabavali na Neresni olimpijadi in Lekovem živžavu. V sklopu Počitnic s prijatelji, kot so v Zvezi prijateljev mladine Maribor poimenovali svoje poletne aktivnosti, je letos brezplačno letovalo tudi 130 otrok iz humanitarnega programa Pomežik soncu®, iz sredstev FIHO ter drugih donatorskih akcij ZPM in DPM Maribor. Akcijo Pomežik soncu Zveze prijateljev mladine Slovenije (ZPMS) že 19 let podpira in soustvarja tudi farmacevtska družba Lek.

Da bi bil zadnji počitniški dan za mariborske otroke čim bolj vesel in nepozaben, je tudi letos poskrbel Lekov živžav, ki že tradicionalno popestri Neresno olimpijado. Lekov živžav je del humanitarnega programa Pomežik soncu, s katerim želita ZPMS in farmacevtska družba Lek omogočiti brezplačne počitnice otrokom iz socialno ogroženih družin. Naše sodelovanje je preraslo v pravo partnerstvo, saj je z njim povezanih tudi vedno več naših sodelavk in sodelavcev, ki kot prostovoljci vsako leto pomagajo pri urejanju počitniških

domov ZPMS. Letos jih je na primer več kot 100 sodelovalo pri urejanju počitniškega doma in njegove okolice v Pacugu in s tem še dodatno polepšalo brezskrbne počitnice otrokom.

Breda Krašna, generalna sekretarka ZPMS, je predstavila letošnje podatke za celotno Slovenijo: »V letošnjem letu je ZPMS v okviru humanitarnega programa Pomežik soncu® s pomočjo sredstev Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij RS ter donacij fizičnih in pravnih oseb zbrala več kot 200.000 €. S 25 organizatorji letovanj je brezplačno letovalo več kot 600 otrok iz socialno ogroženih družin in 86 otrok s posebnimi potrebami, ki jih je spremljalo 33 spremljevalcev. V sklopu akcije so iz Štajerske letovali 104 otroci. V časih, ko vse več staršev svojim otrokom težko omogoči letovanje in dejavno, kreativno preživljanje počitnic, je to neprecenljivo.«

Počitnice so v Mariboru vedno zabavne z ZPMS.

Tadeja Dobaj, Zveza prijatelj mladine Maribor

IN MEMORIAM – NADA

Kot si se sama večkrat poimenovala Nada iznenada, si nas ponovno »iznenadila«. Ostala nam boš v lepem spominu s svojim prikupnim smehom in trdno voljo. Prava borka. Počivaj v miru, Nada.

Goran Jačimović

Foto: Žigažaga

SLUTNJA

SREDI DREMEŽA
OMAHNE GLAVA ...
JE SMRT,
KI OVOHAVA.

ALJOŠA RODE

»A VEŠ, DA SEM POLICAJ?«
»KAKO TO MISLIŠ?«
»TOLIKOKRAT SEM BIL ŽE PLAV.«

ČUČI

RAZPIČKANE DUŠE

Iskra potuje v modrini neba,
v mir segajoča bi kmalu zašla.
Ko vrabci od kruha zadeti
bežijo ... do tam, kjer sonce posveti.

Rastline pa žrejo rdečo svetlobo,
zastarte od sonca,
umrle ne bodo do našega konca.
Oblak bo nazadnje zatožil vsebino,
v sredini razkrajal bo modro toplino.
In veter bo stare pesmi zapel,
ko v sveže popoldne bo mirno zavel.

Art Ajva

foto: osebni arhiv

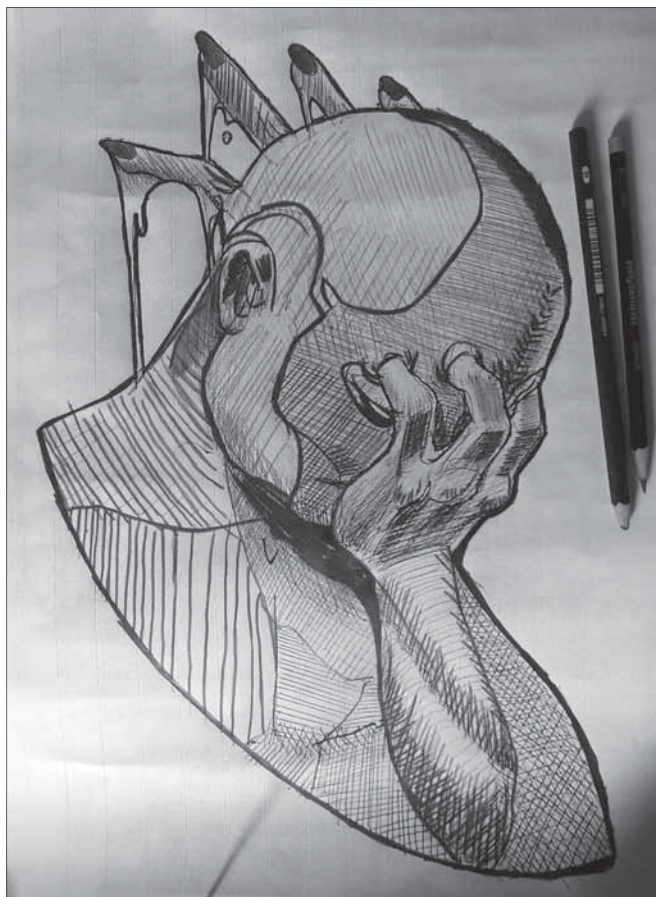
Sol in Koper:

FURAM SAFR

biba.koper@gmail.com

Baje sem nesramna. Neuvidevna. Pogrešana. Tri mesece nisem spisala nobenega teksta, ki bi bil vreden branja, kaj šele objave. Težava z blokado je tesno povezana s psihičnim stanjem, to pa zadnje čase ni bleščeče.

Ogromno sem pisala o depresiji in sorodnih psihičnih težavah, pa kot je videti, temu ne zmorem čisto ubežati. Ljudje sprašujejo tisoče vprašanj, na le redke poznam odgovor. Najbolj moti *kaj ti pa je*. Ne vem. Kaj mi je. Samo mi je. In mi ne da dihati. Pritiska na pljuča. Pritiska na srce. V krču drži dušo. Včasih traja dan, drugič tri, včasih pa zagradi za prav in ne popusti po več tednov. Od kje, zakaj, kako ... vse to takrat ni razvidno. Pravzaprav je največkrat tako, da tema samo vstopi. Ni potreben poseben dogodek. Večina ljudi misli, da zapadeš v depresivno stanje, ker te je nekaj prizadelo. Ko bi vsaj tako delovalo. Potem bi poznala razlog in se ga direktno lotila z vso močjo. Prav veliko možnosti ne bi imel proti meni, ker znam stvari v glavi kaj hitro popredalčkati in jih ozavestiti. Težava je, ker ne veš, kaj se dogaja. Samo vedno globlje si v temi. Padaš in se z nohti poskušaš ujeti ob kar koli, pa ne gre. Včasih za trenutek obstaneš in se ti hitro povrne volja. Vendar je ta občutek največkrat varljiv. Že čez pol ure se lahko zgodi, da te hrbtenica prisili v nekakšen namišljen fetusov položaj. Stojiš pred ljudmi in poskušaš poravnati čustva in telo, pa ne gre. Zvija. In lomi. Kot bi se nekdo igral s teboj. Kot bi imel svojega lastnega *puppet masterja*, ki je zvezal trdne vezi in ve, kaj počne. Rahlo se ti smehlja spod brka in vedno bolj si zmeden. Kričal bi. Na ves glas. Kar naenkrat na počutje vpliva vse. Potres na drugem koncu sveta. Vojne, ki se bijejo zama. Lačni ljudje po ulicah. Obubožani mladi, ki si niti osnov za brezskrben študij ne zmorejo zagotoviti, pa čeprav delajo. Zaposleni, ki komaj preživljajo sebe in družino. Empatija se nekako prelevi v osebni pekel. Za kakšen dan bi dal vse, da ne bi čutil ničesar. Da gredo vsa čustva v *ništrc*. Razložiti komu, ki ni bil nikdar v podobni situaciji, kaj pravzaprav se ti godi, je skoraj nemogoče. Lahko posluša, vendar se ne zmore identificirati s tvojo temo. Potem sledi plaz pametnih opazk, komentarjev, nasvetov. Nasveti. Ti so najbolj boleči. Kaj hudiča mi boš svetoval tokrat, Janezek? Iz katerega *štumfa* boš potegnil zadnjo modrost, kako se spopasti z nečim, o čemer nimaš pojma? Še če bi imel kaj izkušenj, ne reagiramo vsi enako in ni enotnega recepta. Sama ne bi nikdar dajala nasveta depresivni osebi. Lahko ji povem svojo zgodbo, svoja doživetja in pravo resnico, ki jo vsi prikrivajo – iz depresije se nikdar ne izvlečeš popolnoma. Vedno bo neke skrita čakala na svoj trenutek. Njena vztrajnost je brezmejna. Poznam primere, ko so ljudje že mislili, da so osvobojeni vsega hudega, pa jih je nekega jutra pozdravila, kot bi bila najboljša prijateljka. Po desetih letih. Pogrešala je. Menda. Kot je videti. Mislim, da bodo nekoč strokovnjaki našli povezavo, skupno točko med odvisnostjo od česar koli pač in depresijo ravno pri tem, da človek ni nikdar zares rešen teh vezi. Lahko preživi preostanek

Biba

življenja popolnoma običajno, lahko pa ima »recidiv«. Za to ima predispozicijo neke v sebi. Prikrto, a vedno na preži. Nisem čisto prepričana niti o tem, da se s časom naučimo, kako reagirati in se obnašati v takem stanju. Vsaka tema je namreč drugačna. In ker njenega izvora nikdar zares ne spoznamo, jo je težko krotiti. Je že res, da pomagajo spremenjeni miselni vzorci in kako gledamo na svet okoli sebe, da pa bi se nekega dne zbudila in bi tema za vedno izginila ... no, tukaj sem žal en malo skeptika. Res je, da se danes lažje spopadem kot denimo pred tremi leti, da pa sem popolnoma obvladala orodja in orožja za ta boj, pa menim, da nikoli ne bom mogla z gotovostjo trditi. V bistvu je treba to svojo temo nekako sprejeti. Ji ne dovoliti, da zavlada, a si hkrati ne zatiskati oči pred njenim obstojem. Bom pač za vekomaj ob sebi imela vžigalnik in zakurila prvo stvar, ki mi pride pod roke ... dejansko je to vse, kar potrebujem. Majhen izvor svetlobe.

Hvala mojim zvestim bralkam in bralcem za vso poslano elektronsko pošto. Morda se spet berem naslednji mesec. Ta čas pa pozorno pogledjte obraze svojih bližnjih, prijateljev, in če na njih zaznate sence – samo bodite tam neke, v bližini.

Vaša Biba

ZAHVALA

ZA BREZPLAČNO STORITEV, STROKOVNOST IN HITER ODZIV PRI POPRAVILU NAŠE OPREME SE NAJLEPŠE ZAHVALJUJEMO PODJETJU PRIMAT D.D.

KU

PRIMAT TOVARNA KOVINSKE OPREME D.D.
Since 1901

»NE HRANITE GOLOBOV«

**POZIMI,
JE SAMA
MED NJIMI,
GOLOBI,
STARKA
V PARKU.
NE PRIDEJO
VEČ
PRAV
DO NJE,
KER JIH
HRANITI
NE SME.**

NEDELJKA

Ptujska scena:

JUHI: »VSE TISTO, O ČEMER SE NE GOVORI OZIROMA SE PREMALO GOVORI«

Dobro, november je mesec oziroma je 19. »movember« dan moških, vsako tretjo nedeljo v juliju pa obeležujemo dan očetov. Kako pa je to povezano z mednarodnim dnevom brezdomstva? Juhi, brezdomni uporabnik, pravi, da je to vse tisto, o čemer se ne govori oziroma se premalo govori.

Z Juhijem se srečava tistega popoldneva, ko po službi še ne najdem poti do svojega doma in me zanese želja po ledeni kavi skozi dva ovinka proti gostilni tam blizu Drave. Preden vstopim, mojo pozornost pritegne avtomobil, na polno naložen z oblačili. Še en turist, pomislim, a me nekaj notranjega vleče naprej, da se sprehodim v tisto smer. Gospod z velikimi in modrimi očmi ravno stopa iz avta z namero, da si prižge cigareto, ko se pozdraviva in hkrati ugotoviva, da je zelo vroč dan. Sploh zanj, ker že kar nekaj časa biva v avtomobilu, mi na hitro navrže.

»Zdravo, jaz sem Amadeja.« »Zdravo, jaz pa Juhi.« In si podava roke. Hitro ugotoviva, da se bi kmalu spoznala, saj ga je že socialna delavka napotila v Kamro. Skoraj tri mesece je bil njegov dom avtomobil njegovega prijatelja. Čudim se, zakaj ni pomoči poiskal že prej. Pove, da je še danes ne bi, če ga bolezen (epileptični napad) ne bi pripeljala do zdravniške oskrbe in nato do socialne delavke.

»Sem v bolniškem staležu, oče dveh otrok in brez doma,« mi zaupa Juhi. »Z mamom svojih otrok in otroki imam lepe odnose in nisem v tem položaju zaradi najinega razhoda. Najina skupna pot se je zaključila sporazumno. Tukaj sem pristal, ker me je pot spoznala z osebo, ki v meni ni videla sopotnika, temveč le popotnika, ki je malo zgrešil pot, žejen vode in prijazne besede. Bil sem le nekdo, nad komer je lahko izživel svoj ego. Vedel sem, da je imela občasno težave z alkoholom, ampak takrat sem tudi jaz občasno popival, vendar si nisem mislil, da bi se lahko najin odnos spremenil v neko sprevrženo obliko žalosti. Njene težave so postale tudi moje težave in so me potegnile v njeno brezno. Z željo in prizadevanjem, da bi se končala najina agonija alkohola, težkih besed, sem na koncu dobil prepoved približevanja. Ne oporekam tej prepovedi, saj razumem, da je to posledica najinih dejanj – tukaj želim še enkrat poudariti najinih dejanj. Oba sva sodelovala v strupenem odnosu, tudi meni so bile izrečene težke besede in povzročena dejanja, ki so me privedla do tega, da sem tudi sam ravnal enako. A na koncu nosim težke posledice najinega odnosa le jaz. Ostal sem brez doma in postal brezdomen. Moti me dejstvo, da skupaj ne odgovarjava za epilog svojega odnosa. To ne mislim v tem krutem smislu, v katerem sem sam pristal, temveč v smislu, da bi oba morda hodila na kakšne svetovalne terapije, skozi katere bi se na nek bolj zdrav način zaključil najin odnos. Tako pa sem v času največjih stisk ostal sam.

019
KRALJI
ULICE

Res je, da smo moški fizično močnejši spol, ni pa res, da nam ni težko, da ne trpimo, da nismo žalostni. Glede na to, kako težko se pobiramo in ponovno postavimo na noge, bi rekel prej, da smo premalo slišani in razumljeni. No, verjetno vsaj tisti, ki si upamo priznati, da smo ranjeni. Upam, da mi ranljivi ne plačujemo cene zaradi vseh tistih, ki s svojimi ravnanji obravnavajo svoje sopotnice_ke kot popotnice_ke,« podeli z nami svoje razmišljanje Juhi.

Sama dodajam k Juhijevim mislim, ki jih »berem« zadnje čase v zvezi s prihodnostjo, kjer virusno razsaja mnenje, da je prihodnost v odnosih, izboljšanih odnosih (= slišani in razumljeni) med spoloma. Za ta virus želim, da se nas kronično prime.

Amadeja Kokot, program Kamra

NAJTEŽJE JE OBDRŽATI, KAR NOČE OSTATI, IN IZPUSTITI, ČESAR NOČEŠ IZPUSTITI.

M., PTUJ

Gostujoči kolumnist:

Matic Munc

UBOGI BOGATAŠI

Foto: osebni arhiv

020
KRALJI
ULICE

Poletje gre, nimamo kaj. Vsako leto isti ritem, ko se začne pripeka, ljudje izgubimo glavo in razmišljamo o bolj lahkotnih temah, drvimo na morje, se mogoče celo zadolžimo za ta svoj dopust. Vse za nekaj dni oddiha za telo in duha, torej da tudi ne razmišljamo preveč težkih misli, ker je pač poletje. In vsako leto pride streznitev. Točno po urniku. Poletje gre, prihaja jesen, prihaja depresija in prihajajo težke odločitve. Tudi mene zadene ta krogotok že nekaj desetletij, se ga zavedam, vendar ga ne znam ustaviti. Potem sem malo otožen, malo utrujen in malo živčen. Najprej se moram sprijazniti s tem, da je tukaj spet nek delovni ritem, in tudi da mi sicer ni treba s torbo in rutico v šolo, ampak da me v prsih vseeno stiska ena taka šolska tesnoba brez pametne osnove. No, tako je vedno, tako je letos, in vendar malo drugače. Po vrnitvi z mentalnega in telesnega odklopa, ki se je sicer dogajal doma, da ne bo pomote, sem spoznal nekaj novega. Moja dežela je medtem prestopila v novo fazo norosti, vse je obrnjeno na glavo. Mogoče sem pa sam znorel?

Velik del prisotne depresije pripisujem temu, da so pojavne oblike našega javnega življenja postale vedno bolj bolne, sprevržene in v nasprotju s tistim, v kar verjamem. Ja, tri tedne skoraj nisem odprl računalnika in tam prežečih novic. Živel sem v tisti prijetni pozabi mestnega robinzona, da me je potem zadelo z veliko macolo. Nore novice so bile tokrat hude, brez logike, brez najmanjšega upanja, da se v njih skriva zrnce razuma. Dežela je poblaznela in vse to sem zamudil! Nimam namena naštevati primerov blaznosti, vsaj ne vseh. Predvsem zato ne, ker nekaterim ne želim dajati medijske pozornosti. Morali bi na njih pozabiti in jih ne razpihovati. Tiste, ki jih bom omenil, pa, skromno menim, moramo izpostaviti, moramo o njih govoriti in do njih zavzeti stališče.

Razočaran sem spoznal, da poleg znanih ljudi prejšnjih sestav tokrat v novi vladi sedi precej kariernih birokratov, ki so se kalili na upravnih enotah. Z vsem spoštovanjem do upravnih delavcev, vendar prevzem težkih resorjev? Resno, Marjan? Mogoče ji delam krivico, saj gospe, ki bo zavzela področje dela in sociale, ne poznam, vendar mi branje njenega življenjepisa ne vliva upanja. Brez predhodnih izkušenj na tem kaotičnem področju in kar na čelo? Bajе se dobro znajde v velikih sistemih, kar je bolj borna tolažba. Sociala ni le velik sistem različnih predpisov in pravilnikov, je zelo občutljivo področje za ljudi. Človek je v središču vsega tega, ne predpis. Seveda, sem vljudna beštija, v miru bomo dali gospe in njeni ekipi 100 dni, zasebno kaj pogodrnjali, in to je to. V tem trenutku, na tem mestu, zgolj izražam svoj obup in razočaranje. In potem neham.

V tesni navezavi z gornjim odstavkom je tudi naslednja abotnost, ob kateri mi je zavrela kri. Slovenske ljudi je začelo skrbeti, da ne bodo naši bogataši slučajno kaj plačali. Ubogi reveži! Da bi bilo vse skupaj še bolj absurdno, se je izkazalo, da vsi izpostavljeni gobčni liki sploh niso tako uspešni, kot bi jih

radi prikazali? V resnici gospodarno in človeško ravnaajo tisti delodajalci, ki jih sploh ne poznamo. Tisti, ki v miru in izven žarometov javnosti skrbijo zase in za svoje delavce. Slovenci in Slovenke pa si ponovno izbiramo napačne zgledе, glasne nakladače, domnevno uspešne in tesno zakravatane, ki so pa v resnici bleferji, ko pridejo številke na dan. In za to bando šalabajzerjev nam je postalo neznansko hudo! Ni nam hudo za delavce, za prekerce, za socialce, za invalide, za obstrance ... ne, hudo nam je za predstavnike elite, ki je celo umetna elita. Oh, kako mi odmevajo v glavi besede davne znanke Darje. To je bil čas, ko sem se moral po službeni dolžnosti udeleževati različnih prireditev, ki smo jim takole žargonsko rekli »pasje procesije«. Tam naj bi se zbiral slovenska »smetana« in Darja je na to rekla: »Ja, samo to je le kislа smetana!«

In tako me je zajel obup. Področje dela in sociale bo prevezla birokratka, o kateri bi znal Ježek povedati kakšno grenko – saj veste, štiri šibe božje poznamo – in v polju javnega se šopirijo ljudje, ki v resnici niso uspešni podjetniki, prej zviti verižniki. Njihova spretnost jim omogoča ugodno preživetje, ni pa dobro, da postanejo zgledi nekakšne poslovne uspešnosti, ker to enostavno ni res. Po vsej verjetnosti je boljši zgled kakšna slovenska zadruga ali majhno družinsko podjetje pametnih in etičnih ljudi. O njih ne beremo. O njih slišimo tako malo. Pa veste, še nekako bi preživel napad šopirjenja ubogih bogatašev. Naj imajo svoje veselje! Veliko težje preživim javno priznanje, ki so ga dobili. Težko mi gre po grlu, da mala človeka, navadni delavec in delavka, podpirata jamranje skoraj obubožanega bogatuna, ki bo revež prisiljen pobegniti v tujino. Tukaj se mi razum ustavi. Kaj vam pa je? Ste tudi vi znoreli? Je goreča želja, da boste tudi vi enkrat na tisti strani brez finančnih skrbi, tako močna? Prevladuje takšna pohlevna zavist, ko se klanjate gospodarju in hkrati želite na njegovo mesto, kjer boste delali prav podobno. Vsako nedeljo molite, da boste zadeli glavni dobiček loterije, ki vas bo domnevno osvobodil vseh skrbi, in vsak ponedeljek kolnete gospodarja, ki vas drži na kratkem povodcu in slabo plačuje. Ko pa pride trenutek, da bi se uprli temu despotu, sklonite glavo in enotno potrdite, da je šef največji revež na celem planetu.

Vidite, tako vidim, da se je dežela prekucnila na glavo. Tako je zdrvela v nove ovinke norosti in nerazuma. Strah me je. Ne vem, ali bom lahko živel v tej norišnici. Iščem pot iz tega labirinta, kjer mi mnogi svetujejo, da se enostavno preneham ukvarjati z vsem okoli nas in se posvetim zgolj sebi in bližnjim. Nasvet je dober, vendar težko uresničljiv. Čutim tudi odgovornost, da ne dopustim zdrsa v brezdan primitivizma in materializma. Sem pa šibek. Nas je malo? Mogoče poznam celo vse, ki jim vse tole okoli nas smrdi. Ja, še vedno smo manjšina. Večina gazi dalje. Včasih želi pognati metek v čelo begunca, drugič bi pustila umreti siromake na cesti. In takšnega sveta me je strah.

KRALJICA IN KRALJICA

TANJA SAN:

VEN.
VEN.
VEN.
VEN. VEN. VEN. VEN. VEN. VEN. VEN. VEN.
IN TISTA ZELENA LUČKA NE UTRIPA VEČ.
VEN.

Foto: Sandra Požun

ANASTAZIA OM:

GLEJ, KO PRIHAJA VEN. VEN. VEN. GLEJ, KAKO PREHAJA VEN. VEN. VEN.
GLEJ, KO ZAHAJA VEN. VEN. VEN. SEM. SEM. SEM. GLEJ, KAKO ZVIJA SE VEN. VEN. VEN.
SEN. SEN. SEN. GLEJ, KO LEZE VEN. VEN. VEN. RDEČA GORI LUČKA . ZLEZLA JE VEN,
ZAKRIČALA IN PADLA V SEN. NOTRI JE VARNO IN TOPLO. ZUNAJ JE NEVARNO IN MRZLO.
VEN V SEN. VEN. VEN. V SEN. V SEN. V SEN. KRHKJE SO SANJE. KRHKO JE TELO.
NEŽNO. PRENEŽNO. ZA VEN. ZA VEN. PADLA JE V SEN. ZEN. ZEN. ZEN.

Kraljevi recenzor:

DOBER OBISK POTUJOČEGA KINODVORA NA PRIZORIŠČIH LETNEGA KINA

Z Letnim kinom na Kongresnem trgu, brezplačno prireditvijo, ki smo jo letos v pričakovanju desetletnice mestnega kina podaljšali za dodaten večer, je Kinodvor prejšnji teden zaključil sezono kina na prostem. Projekcije treh filmskih klasik – Na svoji zemlji, 2001: Odiseja v vesolju in Poletje z Moniko – si je ogledalo približno 5000 obiskovalcev, medtem ko je četrto, film Monterey Pop, kljub izjemno slabemu vremenu videlo 200 filmskih in glasbenih entuziastov.

Tudi julija smo bili priča muhastemu vremenu, a nas je na Filmu pod zvezdami, ki ga pripravljamo v soorganizaciji z Ljubljanskim gradom, vendarle obiskalo kar 11.922 gledalcev. Grajsko dvorišče so gledalci skoraj popolnoma napolnili na Vikendovi predpremiери filma Whitney in na filmih Moški ne jočejo ter Otok psov, film Ljubezen na prvo bolezen pa je bil celo razprodan. Na dodatnih projekcijah predpremier z

022
KRALJEVI
ULICE

Foto: arhiv Kinodvora

Ljubljanskega gradu (Na obali Chesil, Mary Shelley, Ne skrbi, peš ne bo prišel daleč, Otok psov in Whitney) smo v Kinodvoru med 1. in 5. avgustom našli še dodatnih 555 gledalcev. Program Kinodvorišča, letnega kina v atriju Slovenskih železnic, so letos zaznamovali glasbeni dokumentarci. Na kar treh dogodkih smo gostili filmske ustvarjalce in nastopajoče: ob odprtju s filmom Glasba je časovna umetnost 3, LP film Laibach ter na premierah filmov Šum Balkana in Grace Jones, ko nas je obiskala režiserka Sophie Fiennes.

Aliki Kalagasidu, Kinodvor

PROGRAMA KINOBALON IN KINOTRIP ZA MLADO OBČINSTVO

Kinodvor letos obeležuje deset let delovanja mestnega kina in toliko časa se pod njegovim okriljem razvija tudi Program za mlada občinstva s filmsko

vzgojo, ki nagovarja raznoliko mlado občinstvo skozi program Kinobalona, ki je namenjen družinam in vzgojno-izobraževalnim institucijam, ter

Kinotripa – programa mladih za mlade. Poleg izjemnih učinkov in rezultatov, ki jih Kinodvorov program dosega v slovenskem in mednarodnem prostoru, doživlja filmska vzgoja razcvet tudi v širšem kontekstu.

Več informacij najdete na povezavi <https://www.kinodvor.org/program-za-mlada-obcinstva-v-kinodvoru-evropski-projekt-cinemini-europe-in-novosti-s-podrocja-filmske-vzgoje>.

Tudi Petra Slatinšek, Barbara Kelbl in Živa Jurančič, ki v Kinodvoru ustvarjajo in razvijajo program za mlado občinstvo, bodo z veseljem odgovorile na vaša vprašanja in so na voljo za izjave in pogovore.

Aliki Kalagasidu, Kinodvor

Foto: arhiv Kinodvora

BRALNI KOTIČEK – KNJIGA OČARLJIVI SKUPINSKI SAMOMOR

»S SMRTJO SE ČLOVEK LAHKO IGRA, Z ŽIVLJENJEM NIKOLI.« (ARTO PAASILINNA)

Tako domiselne knjige pa še ne! Naslov sprva šokira, a naj vas ne zavede, saj radovednost najde pot naprej in iz nesmisla ustvarja smisel. Komična drama, ki tabuizirano temo samomorilnosti začini z optimizmom in humorjem. Skupina finskih nesrečnežev se poda na dolgo potovanje po Evropi, s ciljem skupinskega in organiziranega samomora. Pri tem ves čas stremijo k ohranjanju moralnosti in dostojanstva. V skupini se prepletajo različni socialni statusi in zgodbe, skupni pa sta jim bivanjska in duševna stiska. Zdi se, da njihovi osamljenosti manjka ravno slednje. Prebuditev skupinskega duha, povezanosti in občutek pripadnosti. V knjigi se prepletajo številni paradoksi med željo po smrti in vztrajnem hrepenenju

po življenju. Na nenavadnem potovanju z avtobusom se stkejo pristna prijateljstva, prebujeni boji in iskriva doživetja. Glavno sporočilo knjige sem videla v tem, da se vedno najde nekaj, kar človeka drži pokonci, da se premakne skozi prepreke življenja, temne tunele in kljub obupu ne obupa.

Ines Majcen

023
KRALJI
ULICE

Foto: Aleksander Petric

V SLOVENIJI MORAMO IMETI USTAVNO
PRAVICO DO STUDENČNICE.
PA ČEPRAV SMO SAMO KURA NA
ZEMLJEVIDU.

NIČE

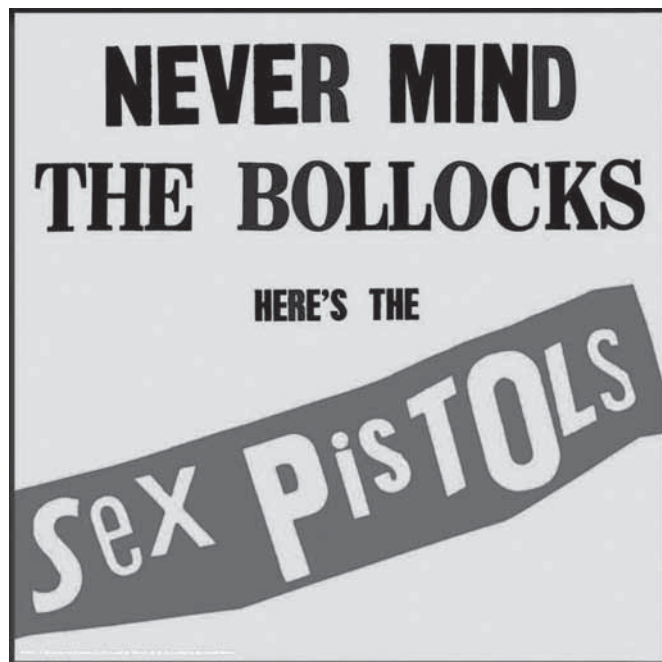
PO ŠTIRIDESETH LETIH PUNKA, 1977–2017, ALI GOSPODJE TOVARIŠI, TOVARIŠI GOSPODJE, JAZ VAM NE VERJAMEM, 5. DEL

024
KRALJI
ULICE

Bes ljudstva in samega sistema nad pojavom panka v SFRJ ni bil zanemarljiv. Ta pojav je bil dolga leta mnogim nesprejemljiv in nerazumljiv, kar je sprožilo svojevrstno (občasno) brutalnost do samih privrženecv panka oziroma do vsakega, ki se je vizualno poistovetil z njim. A preusmeril bi pozornost na dogajanje v letu 1996 – na dvajseto obletnico panka.

V tem času je bila MTV pop globalizacija še zelo močna, minilo je obdobje heavy metala, grungea in hip hopa. Ramones, pionirji panka, so se začeli poslavljati, ko so istočasno Sex pistols napovedali vrnitev. Vrnitev praktično od nikjer, kot strela z jasnega. Pank kot žanr je ponovno oživel, mnogi pank bendi so se v tem obdobju sredi devetdesetih začeli vračati, mnogi kritiki pa so mnenja, da je bila glavna zasluga za to uspeh grunge bendov, predvsem Nirvane, ki je pripomogla k sami popularizaciji panka, saj je imela močne korenine prav v njem. A zdaj bi se vrnil v leto 1996, ko so se 9. julija »Pištola« ustavile pri nas. Bilo je takrat, ko so mediji in ljudstvo ustvarili mit o bendu, ki naj bi bil ustvarjen popolnoma umetno, da je njihov doprinos panku in rokenrolu precenjen in da je šlo samo za lutke njihovega menedžerja Malcolma McLarna. Tak odnos je imela tistega večera tudi sama ljubljanska publika, ki ni varčevala s predmeti, ki so jih metali v bend, hordi mlajše in starejše generacije panka sta jih videli kot izdajalce, izdajalce pank ideje.

»Prodali ste se kapitalu, nič boljši niste kot pop zvezdniki,« so jih stalno napadali, medtem ko so v njih metali steklenice, hrano in pločevinke, ironično podobno njihovi ameriški turneji leta 1978. A tu se zgodba pravzaprav začne. Ko je John Lydon aka Johnny Rotten poleti 1975 prišel na avdicijo za Sex pistols in s svojim nenavadnim imidžem, grozljivim pogledom ter razmršeno frizuro zapel I am eighteen Alicea Cooperja, so prisotni začutili, da je to trenutek, ki bi lahko za vedno spremenil zgodovino rokenrola. Zvenel je kot notredamski zvonar, a nekaj je res bilo na njem, je dejal bobnar benda Paul Cook. Kot so rock kritiki leta kasneje dejali, Pistolsi so bili ob pravem času na pravem kraju, v času velike finančne krize, vzpona skrajno desne stranke National front, v času post-glam heavy metal generacije, v vsej bedi Londona, kjer si lahko kar crknil na mestu, če se nisi rodil v bogati družini, kot je dejal Steve Jones, kitarist in ustanovitelj benda. Ko so mnogi dobili predstavo o »Pištolah« kot največjih prodanih dušah in umetno ustvarjenem bendu, je nekaj let kasneje dokumentarni film Filth and the fury uničil ta mit, kjer iz prve roke članov dobimo poponoma drugačen pogled o mladih pobih iz tipično delavskega razreda oziroma okolja, ki so hitro spoznali brutalnost londonskih ulic, pokradeni od lastnega menedžerja, založbe, predvsem pa razpeti na križu pred celo Anglijo. Tu ne bi šel še v globlje detajle, a mislim, da je vredno omeniti, da sta Steve Jones in Sid Vicious, ikoni panka, ki ju ni treba posebej predstavljati, prihajala z največjega dna. Jones je bil že v

mladih letih spolno zlorabljen, Viciousa pa je mama že kot otroka spoznala z drogo. Naj dodam še miselnost tedanje Anglije ob njihovem pojavu: »Sex pistols so nacionalna sramota, škandal, izdajalci Anglije, žalijo naše kraljestvo, ogrožajo naše prihodnje generacije, mlade uničujejo z anarhijo.« A kot je bilo razvidno v samem dokumentarcu, »Pištola« niso mogle obstajati ali obstati, ker je bil projekt očitno že na samem začetku nemogoč in obsojen na propad. Fizični napadi na člane benda, stalna diskreditacija v medijih, grožnje s smrtjo in na koncu napad s hladnim orožjem na Lydona. Bilo je dosti dileme okoli tega, če bi sploh ostal živ, če ne bi odšel v Ameriko. Tu se porajajo pomisleki. Takšna negativna reakcija za tisti čas je popolnoma razumljiva za Jugoslavijo, glede na njen tedanji sistem, toda kako oziroma zakaj se lahko kaj takega zgodi v dosti moderni Angliji, ostaja skrivnost. Poleg eksplozije britanske rock invazije šestdesetih, nekaj let kasneje heavy metal scene in še nekaj let kasneje zelo razvite klubske gejevske scene.

Sex Pistols so bili obsojeni in uničeni dvakrat – torej od sistema in ljudstva ter dvajset let kasneje še od svojih »privrženecv« na koncertih. So odličen primer, kako te lahko mediji napačno predstavijo in obenem uničijo, svoje pa doda še bolan človeški um, ki si ustvari sliko, ki jo hoče videti. Pistolsi so se vrnili še dvakrat, celo bolj uspešno, a to je že druga zgodba.

Diego Menendes

KAJ JE POLŽ BREZ HIŠKE? JE »BREZNOGEC« ALI BREZDOMEČ?

MILAN K. (#065)

Izza rešetk:

Gostujoča kolumnistka: Zuzanna G. Kraskova

STIGMA

Foto: osebni arhiv

V slovenskih zavodih za prestajanje kazni zapora (ZPKZ) je problem drog nenehna težava. Čeprav je v zavodih dobro organizirano preprečevanje uživanja psihotropnih snovi, obsojenci dokaj lahko najdejo pot do teh prepovedanih snovi, ne glede na to, kako so oddelki varovani. Uporaba psihoaktivnih snovi pa posledično sproži niz problematičnih in tragičnih dogodkov (npr. destruktivno in agresivno, samomorilsko in samodestruktivno vedenje).

Strokovni delavci organizacije Stigma, ki si prizadeva za zmanjšanje negativnih posledic jemanja drog, že vrsto let sodelujejo z ZPKZ-ji, ima pa organizacija sicer po svojem programu kot osnovo dejavnost zmanjševanje škode zaradi drog (dnevni centri, zamenjava igel, terensko delo, svetovanje, zapor). V zaporih gre za svetovanje in informiranje obsojencem, sočasno pa tudi za uvajanje institucionalnih sprememb – uvajanje projekta dostopnosti sterilnih igel.

Svetovanje izvajajo v ZPKZ-ju v Ljubljani, v Centralnem ženskem zaporu Ig in v ZPKZ Dob. Srečanja svetovalnih delavcev z obsojenci niso pogojena in temeljijo na prostovoljni odločitvi za sodelovanje. Vključujejo se tudi obsojenci, ki z drogami nimajo težav oz. jih ne uživajo.

Uporabniki dobijo tako informacije o varni uporabi drog kot tudi informacije v zvezi z zdravljenjem (detoksikacija, možnost vstopa v komune). Nudijo jim psihično podporo v času prestajanja kazni, sodelujejo z njihovimi svojci, skratka, poskušajo jim lajšati čas prestajanja kazni.

ZAPOR – IZOLATOR, 3. DEL

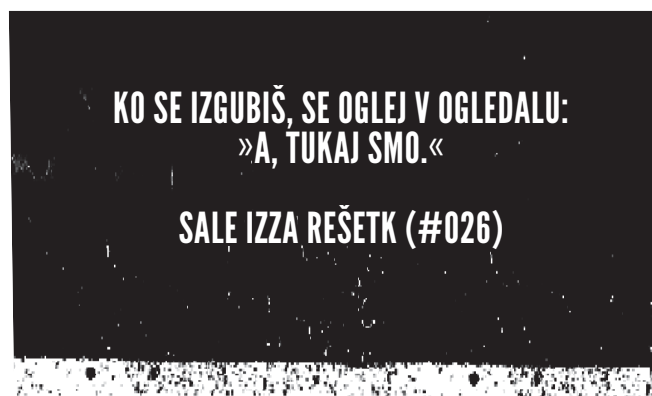
Prav tako se je spremenil tudi vpliv na zunanji videz zapornikov: frizura po izbiri in okusu, brada po želji in možnost nošenja uhanov, kdor si je pač to želel. Spremembe se kažejo tudi drugod. Pisma se ne cenzurirajo več. Cenzor je le še za sumljive osebe, za katere se sumi težnja po begu ipd. Zaporniki imajo po zdajšnjem režimu lahko pri sebi dokumente, denar in nakit. Torej vse, kar posedujejo, imajo po novem lahko v svojem žepu. Zapornikom ni treba več stalno nositi zaporniške uniforme, ampak so lahko v civilni, svoji obleki (seveda, kdaj so lahko v svojih oblačilih, je stvar zapora – internega zakona posameznih KPD). Kava je postala legalna zadeva in jo lahko kupujejo in pijejo vsi, tako priporniki kot zaporniki.

Življenje v zaporu je postalo zmerno in znosno in zdaj je manj ostrih situacij, kot jih je bilo prej med zaporniki in delavci PUO in prevzgojno službo. Seveda je normalno, da še vedno prihaja tudi do kočljivih situacij – in normalno, da bo do njih še prihajalo.

Sicer pa zdaj čas v zaporu hitreje mine – čez dan karte in šah in pogovor, zvečer pa TV in radio. Seveda je to račun v dobro z obeh strani. Pazniki imajo manj problemov z zaporniki in slednji manj sovraštva in nastrojenosti do prvih.

Dva od največjih uspehov zapornikov v času družbenih sprememb pri nas sta bila organizacija božične maše in amnestija. Mašo so organizirali zaporniki sami in uprava zapora (ko je za to organizacijo izvedela) je bila kratko malo prisiljena privoliti vanjo. Tako sta bili za božič 1989 v

Po potrebi izvajajo tudi spremstva obsojencev v različne službe pomoči. Uporabniki programa so v program vključeni tudi po prestani kazni, ko jim pomagajo pri ponovni vključitvi v vsakdanje okolje. Po potrebi svetovanje in informiranje nudijo tudi sorodnikom, partnerjem in prijateljem obsojencev. Izvajajo tudi osveščanje obsojencev in zaposlenih o možnostih okužbe s hepatitisom C in omogočajo podporo in pomoč obolelim. Ugotavljajo visoko stigmatiziranost obolelih zaradi hkratne odvisnosti od prepovedanih drog in okužbe s hepatitisom C (dvojna stigmatizacija). Oboleli obsojenci si želijo prebivati v ločenih prostorih, kjer bi se lažje spoprijemali s svojo boleznijo. Sodelovanje Stigme z ZPKZ-ji je izjemnega pomena, saj ima približno 60 % zaprtih oseb težave z uživanjem prepovedanih substanc.

ljubljskem zaporu spoved in božična maša, ki jo je vodil nadškof in metropolit Alojzij Šuštar. Leta 1990 so zaporniki KPD Dob organizirali gladovno stavko z zahtevo po amnestiji in bili uspešni. Skratka, to sta bila dva ogromna koraka zapornikov k boljšemu in strpnejšemu življenju v zaporu.

Vendar pa kljub vsemu ni bil to noben doprinos k bolj uspešni resocializaciji zapornikov, ampak je bil to le dosežek – korak do zmernejšega prestajanja kazni. Prevzgoja – resocializacija – pa ima drug pomen in namen za vsakega zapornika posebej. Prevzgoje se tako v vsakem zaporu lotevajo drugače, v vsakem na drug način, a vsi ti načini so si med seboj zelo podobni. Eden od pomembnih načinov, ki bi moral postati prevladujoč in najpomembnejši, a je za zdaj še bolj ali manj v povojih, je prostovoljno svetovanje (seveda je to stvar, ki se izključno tiče že obsojenih zapornikov).

Bistvo začetka – izhodišča – svetovanja se pri zaporniku začne že v preteklosti. Bistveno je vprašanje, iz česa izhaja in kje je vzrok kaznivega dejanja, ki ga je zapornik storil. Iz tega vprašanja bi moralo izhajati že sodišče (sodba) in potem zapor (prevzgoja). A tega se razen redkih posameznikov ne držijo. Oboji se držijo le zakona, ki jim točno odreja obnašanje in kaznovanje/vzgojo in človek (zapornik) tako postane le golo sredstvo za obdelovanje, in v tem je bistven problem pomoči ljudem, ki so storili kaznivo dejanje.

Taubi

RAZVEDRILO

KRALJEVSKA ŠAHOVSKA UGANKA

Igro začne beli in zmagata v dveh potezah.

Standardni algebrski šahovski zapis: pijon/kmet – brez oznake, S – skakač, L – lovec, T – trdnjava, D – dama, K – kralj, x – jemanje figure, + – šah, ++ – mat, O-O – mala rokada, O-O-O – velika rokada, = – remi/ponudba remija, e. p. – en passant (kmetovo jemanje mimogrede).

Pripravil: JN

REŠITVI STA OBJAVLJENI NA STRANI 30.

026
KRALJI
ULICE

	A	B	C	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
1	X	X	X	X									
2								X	X	X	X	X	X
3	X	X	X					X	X	X	X	X	X
4	X	X	X	X						X	X	X	X
5	X	X	X				X	X	X	X	X	X	X
6	X	X	X	X							X	X	X

Sestavil: Robert Žerjav, Hrastovec

UGANKA: Poiščite rešitev, ki se skriva v stolpcu D.

1. Glavno mesto Slovenije
2. Prostost
3. Žensko ime
4. Angleška princesa
5. Vrsta glasbe
6. Nemško mesto

SMS KOMENTARNICA: 030 323 128

DRAGE BRALKE IN BRALCI, KER VEMO, DA VČASIH KAKŠNO MNENJE ZBEŽI Z OBZORJA, ŠE PREDEN PRIDEMO DO SVINČNIKA IN PAPIRJA OZIROMA STOLA PRED EKRANOM V VIRTUALNI SVET, IN KER JE MOBILNI TELEFON VEČINOMA NAŠ TESNEJŠI SODELAVEC, SMO ODPRILI SMS-KOMENTARNICO. V NJEJ OBJAVLJAMO VAŠE POHVALE, PRIPOMBE, PREDLOGE IN VTISE. V OBLIKI SMS-SPOROČIL JIH OB VSAKRŠNI URI LAHKO POŠLJETE NA TELEFONSKO ŠTEVILKO 030 323 128. VABLJENI K SODELOVANJU!

10. 9.>> Prodajalka št. 54 (Anica K.), hvala za avgustovsko številko, ki mi je popestrila dopustniške dni na plaži. ☺

10. 9.>> Super napisan uvodnik ge. Lune J. Šribar v septembrski izdaji Kraljev. Samo tako naprej, pogumno. LP Dušan, Palača d.o.o.

10. 9.>> Sistem je v pizdi, mi smo pa v kurcu, pol se pa jebi. LP Prekov Mare

SAMO MAJHEN PAPIRIS! JAZ SEM KRALJ" V SVODI HIŠI, PO 41. LETIH DELA – VSAK MESEC KUPIM VAŠO REVISO, KI MI DAJE Z VAŠIMI DOMISLICAMI ALI KOMENTARJI UPANJE V NEKO, BOLD PRAVIČNO DRUŽBO!

naslov: Društvo Kralji ulice, Pražakova 6, 1000 Ljubljana - in se potegujte za zabavne spoznanje, knjigo Novi svet – zbirka poezije in proze, DVD-trojček ter zgoščenko Ulične

PRAV LP Janek (71 let)

il... Maide Štrukelj iz Portoroža, Dušan Vukovič in

MILOŠEV FOTOGRAFSKI KOTIČEK

»VSILJENI MOTIVI« – BOLŠJI SEJEM

Fotografije so nastale nekega avgustovskega popoldneva v manj kot pol ure na delu Cvetkovskega trga v Beogradu, kjer je boljši sejem. Med kratkim sprehodom med revnimi ljudmi, ki nimajo druge možnosti zaslužka, ki je potreben za preživetje enega dne, so se motivi vsilili sami.

KOSOVO:

- gobelin po motivu slike »Kosovsko dekle« slikarja Uroša Predića,
- »In ta kamen države Srbije«, verz iz pesmi Đure Jakšića (Domovina).

DEVALVACIJA BOGASTVA, S KATERIM SE PONAŠAMO KOT NAROD:

- niz knjig Iva Andrića, edinega Nobelovega nagrajenca z ozemlja bivše SFRJ,
- portret Nikole Tesle.

REVŠČINA KOT TAKA:

- (srbska) Pepelka.

(Srbska) Pepelka

Foto: Miloš Stojić

K motivom sem pristopil v kontekstu vsakdanje realnosti, predstavljene v majhnih, navadnih stvareh, artefaktih.

Fotografije so surove, posnete brez aranžiranja prizorišča, meni osebno predstavljajo kontraste nekaterih glavnih tem srbske politične in družbene resničnosti.

Miloš Stojić (prevedel JN)

Gobelin po motivu slike Kosovka devojka Uroša Predića

Foto: Miloš Stojić

In ta kamen države Srbije ... Đura Jakšić

Foto: Miloš Stojić

Komplet knjig Iva Andrića - edinega Nobelovca s prostora SFRJ

Foto: Miloš Stojić

Portret Nikole Tesle

Foto: Miloš Stojić

BREZPLAČNE PRIREDITVE

KAJ: Festival Stare trte
KJE: Lent, Maribor
KDAJ: 29. 9. do 12. 11.

KAJ: Teden otroka (Zveza prijateljev mladine Maribor),
podroben program najdete na povezavi
<http://zpm-mb.si/novice-dogodki/teden-otroka-2018/>
KJE: Glavni trg, Maribor
KDAJ: 1.–7. 10.

KAJ: O svobodi – dr. Borut Ošlaj
KJE: Knjižnica Otona Župančiča, Kersnikova 2,
3. nadstropje, LJ
KDAJ: 2. 10. ob 18.00

KAJ: Goethe: mojster literature, poet življenja –
dr. Irena Samide
KJE: Knjižnica Otona Župančiča, Kersnikova 2,
3. nadstropje, LJ
KDAJ: 4. 10. ob 18.00

KAJ: Cikel ruskega filma: Trije dnevi do pomladi (2017)
KJE: Slovanska knjižnica, Einspielerjeva ulica 1,
dvorana, LJ
KDAJ: 9. 10. ob 19.00

KAJ: legendarna Risanka v živo – Ciril Horjak in Rok Kušlan
(Tinta – Festival stripa Ljubljana)
KJE: Trubarjeva hiša literature, Stritarjeva ulica 7, LJ
KDAJ: 10. 10. ob 20.00

KAJ: Starodavne poučne zgodbe iz Indije in Perzije –
Viktorija Kos
KJE: Trubarjeva hiša literature, Stritarjeva ulica 7, LJ
KDAJ: 16. 10. ob 19.00

KAJ: Drama ljubezni in hrepenenja pri Ivanu Cankarju:
od Erotike do lepe Vide – dr. Irena Avsenik Nabergoj
(Cankarjevo leto)
KJE: Knjižnica Otona Župančiča, Kersnikova 2,
3. nadstropje, LJ
KDAJ: 22. 10. ob 18.00

KAJ: Ugrizi – Andrej Blatnik
KJE: Knjižnica Šiška, Trg komandanta Staneta 8,
KDAJ: 23. 10. ob 19.30

KAJ: Ljubljana v gibljivih slikah: sprehod po ljubljanskih
gostilnah – Barbara Pečnik (EU kulturne dediščine)
KJE: Slovanska knjižnica, Einspielerjeva ulica 1,
dvorana, LJ
KDAJ: 23. 10. ob 19.00

KAJ: Od Triglava do Vardarja – Đurđa Strsoglavec in
Urban Vovk
KJE: Slovanska knjižnica, Einspielerjeva ulica 1,
dvorana, LJ
KDAJ: 25. 10. ob 19.00

**Prireditelji, vabljeni k objavljanju svojih
brezplačnih prireditev! Pišite nam na e-naslov:
urednistvo@kraljiulice.org.**

028
KRALJI
ULICE

NUDIMO:

POSREDOVALNICA RABLJENIH PREDMETOV,
STARA ROBA – NOVA RABA, POLJANSKA C. 14, LJUBLJANA.

- KOMBI PREVOZE, SELITVE, DOSTAVE, KOSOVNI ODVOZ, PRAZNIJENJE
STANOVANJ, DEMONTAŽA IN MONTAŽA POHIŠTVA, BELJENJE ...
- ČIŠČENJE STANOVANJ, POSLOVNIH PROSTOROV, PO DOGOVORU.

PRESELI MO VAS

STARA NOVA
ROBA
A

POKLIČITE 030323128 (DELAVNIKI 08.00-16.00) WWW.ROBARABA.SI

OGLASNA DESKA

Narava se prebuja, prebudite se tudi vi. Škočite v PRP trgovinico na Poljansko cesto 14 ali v butik in skladišče v Studenec 41. Tam našli boste lončke za rože, okraske, knjige, slike, igrače, umetnine in starine. Ni, da ni, ker mi kupimo vse, kar je zastoj, in podarimo po simbolični ceni. Lahko nam tudi kaj donirate. Poglejte pa si tudi našo ponudbo storitev čiščenja, selitev, likanja, vrtnarjenja itd. Več na www.robaraba.si.

Izšel je drugi slovenski prevod knjige Willa Halla z naslovom Vodnik za opuščanje uporabe psihiatričnih zdravil v skladu z načeli zmanjševanje škode. Zainteresirani jo lahko kupite po ceni 3 € na sedežu društva Pražakova 6 v Ljubljani, ali jo naročite po ceni 5 € po pošti.

V društvu Kralji ulice sprejemamo hrano za naše brezdomne pse. Bo zelo dobrodošla! Hvala!

Društva Kralji ulice se za donacije zahvaljuje:

- pekarni OSEM,
 - slaščičarni ZVEZDA,
 - B.I.C. Ljubljana, oddelek SUAŠ (kuhinja) za pekovske izdelke,
 - društvu LAJKA za donacijo hrane za pse in mačke in
 - vsem dobrim ljudem za donacije oblačil, obutve in hrane.
- Se priporočamo za naprej.

Nudim inštrukcije kitare, angleščine in nizozemščine (native speaker). Piet: 069 637 533.

Urejam_o gróbove v Ljubljani.
Tel.: 051 846 810. †

029
KRALJI
ULICE

Delovanje našega društva lahko podprete tudi tako, da nam namenite 0,5 odstotka dohodnine, ki vam jo država odmeri za preteklo leto. To storite s spodnjim obrazcem, ki ga izpolnite in

pošljete na pristojni urad FURS (v Ljubljani je naslov: Davčna ulica 1, 1000 Ljubljana). Hvala!

PODATKI O DAVCNEM ZAVEZANCU:

(ime in priimek davčnega zavezanca)

(podatki o bivališču: naselje, ulica, hišna številka)

(poštna številka, ime pošte)

(davčna številka)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

(pristojni finančni urad)

TRGOVSKI CENTER JE ZAGOTOVO KRIŽANEC MED VELIKIM SKLADIŠČEM IN RAJSKIM VRTOM.

JURIJ KUNAVER

ZAHTEVA za namenitev dela dohodnine za donacije

Ime oziroma naziv upravičenca	Davčna številka upravičenca								Odstotek (%)
Društvo za pomoč in samopomoč brezdomcev Kralji ulice	2	3	9	5	6	0	4	6	0,5

V/Na _____, dne _____

_____ podpis zavezanca/ke

							KRAJŠA, MIMOGRUDE IZRAŽENA MISEL	VELIKE RASTLINE NA VRTU (DVE BESEDI)	OPERA - - - Z ONEGA SVETA*	LAŽJA KATEGO- RIJA V BOKSU	SKRBNIK ZGRADB V ANTIČNEM RIMU (IZ ČRK LEDI)	LJUDSKO IME ZA BLAGAJNO
							SUBJEKT V SLOVNICI					
							SLOVESNA VOJAŠKA PRIREDITEV					
							LEPOTEC IZ GRŠKE MITO- LOGIJE					
							SIMBOL ZA CINK			POD IGRALKA TENISA NAVRA- TILOVA		
							VELIKA RUSKA REKA, PRITOK VOLGE				MUSLI- MANSKO Ž. IME (IZ ČRK TIEZA)	DELAVEC, KI OPRAVLJA FIZIČNA DELA
							PRIPADNIK SEKTE, KI ČASTI GOLOTO					
SPOR, NESOGLASJE, NERAZUMEVANJE	KIRURG	MUSLIMANI V BOSNI IN HERCE- GOVINI	IME IGRALCA DELONA	LOJZE OBLAK	SESTAVIL JOŽE PETELIN.	NAJVIŠJI VRH V KARA- VANKAH	SKUPINA NAJBOLJŠIH MOŠTEV (DVE BESEDI)	ENAKI ČRKI ETIOPSKI KNEZ (IZ: ARS)	ZENICA KRAJ ARHEO- LOŠKEGA ODKRITJA			
SLOVENSKI REŽISER IN IGRALEC (BORIS)					IZNAJDLJIV ČLOVEK							
TEMNO DALMA- TINSKO VINO					ZNANA VERDIJEVA OPERA							
DOMAČA OBLIKA IMENA NEBOJŠA (IZ: ŠANE)				BREST, POGANJEK	KRUH IZ OVSA ANTILOPA S SABLJASTIMI ROGOVI							
KROGLICA ZA IGRANJE, NIKA								PLOD GRŠKI MITOLOŠKI LETALEC		PLOŠČATA MORSKA RIBA	BEOGRAJ- SKA ROK SKUPINA (IZ ČRK: KOTA)	
IGRALEC NA LAJNO						TUJE Ž. IME VAS NAD BAŠKO GRAPO			JADRANSKI OTOK NAELEK- TREN ATOM			
IME IGRALKE RINE			PESNIK ČUSTEV STANE KAVČIČ						PRITOK LJUB- LJANICE			
PIŠKOT				HUDA NALEZ- LJIVA BOLEZEN					IZRAZ ZA MOGOČNO GORO			
PREVARA, ZVIJAČA, FINTA				ANGLEŠKI IZRAZ ZA ESTRADNO ZVEZDO					ČISTA TEŽA BLAGA			

Sestavil: Jože Petelin

Ime in priimek: _____

Naslov: _____

Rešitvi šahovske uganke:

1: b8S, Kxe8; 2: Dg8++.

Uganka:

London.

POZOR - NAGRADNA IGRA

Pravilno izpolnjeno križanko pošljite na naslov: Društvo Kralji ulice, Pražakova 6, 1000 Ljubljana - in se potegujte za zabavne nagrade: knjigo Franja Frančiča Meseno spoznanje, knjigo Novi svet – zbirka poezije in proze, DVD-trojček ter zgoščenko Ulične žvrgoljivosti Kraljev ulice.

Iskrene čestitke nagrajencem prejšnje pravilno rešene nagradne uganke, ki so: Jasna Zabrič iz Gornje Radgone, Danijel Ilič iz Kranja ter Simon Sušina, Jasna Knez in Rok Razgoršek iz Ljubljane.

v svetu polnem besed - težko najdeš prijazno

Št. 149

**OKTOBER
2018**

Časopis za brezdomstvo
in sorodna socialna vprašanja

1 EUR

Polovico dobi prodajalec.

Številka prodajalca:

KRALJI TULICE

